

STATISTIKA & MY

- 07 **Téma: Maloobchod v letech 2000–2010**
- 14 Rozhovor se Zdeňkem Juračkou o regulaci trhu
- 16 Více než čtvrtina Čechů už nakupuje přes internet
- 21 Bankám dominuje zahraniční kapitál
- 24 Co ukázal Agrocenzus 2010?
- 28 Kombinace studia a práce zvyšuje bohatství země

číslo 02

rok 2012

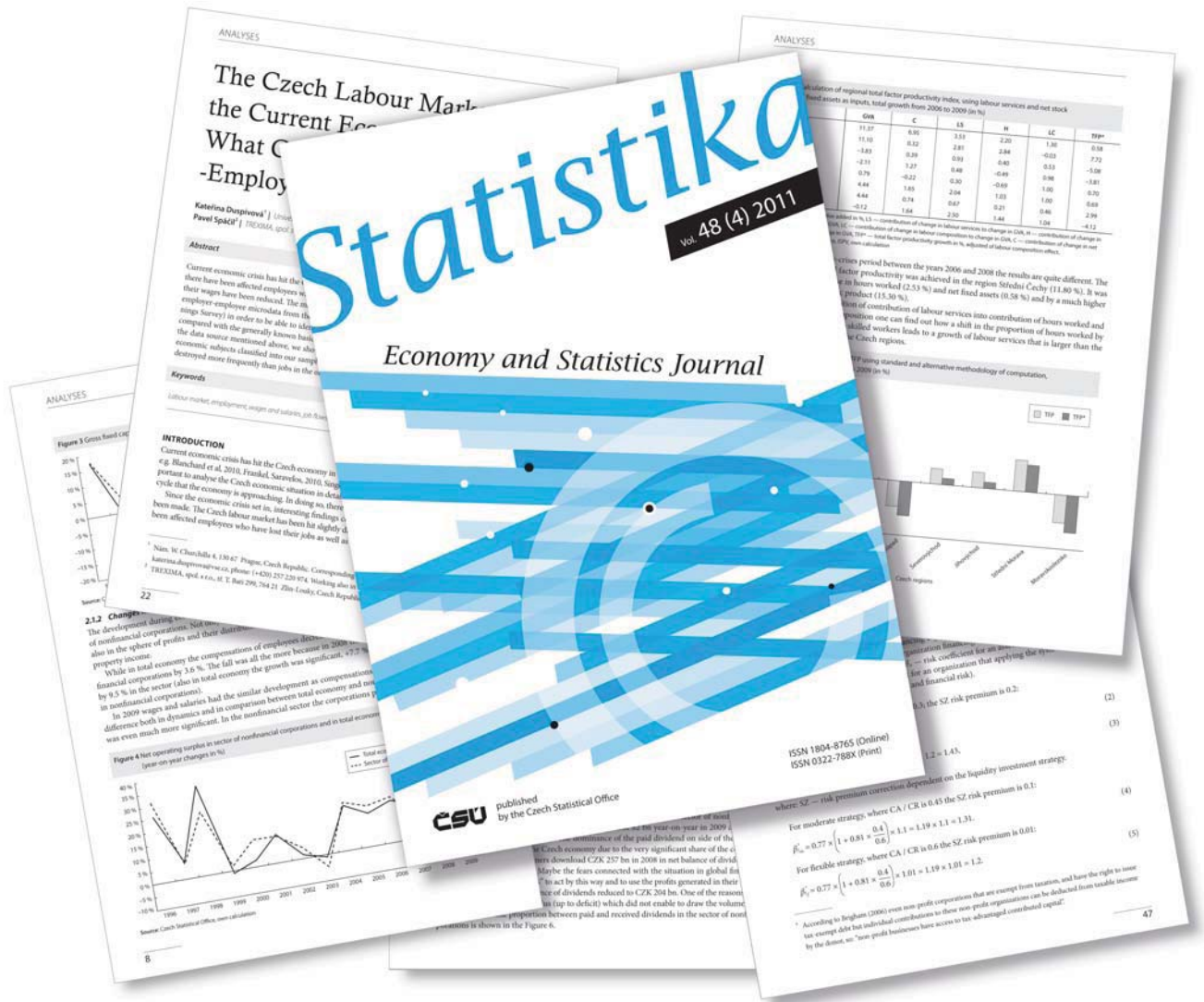
ročník 02

web CZSO.CZ

ČESKÝ
STATISTICKÝ
ÚŘAD

ISSN 1804-7149

Statistika | Economy and Statistics Journal

Odborný recenzovaný vědecký časopis vydávaný Českým statistickým úřadem od roku 1964. Strategickým cílem periodika je vytvářet platformu umožňující národním a mezinárodním statistickým a výzkumným institucím prezentovat pokrok a výsledky komplexních analýz z oblastí ekonomické, sociální a environmentální. Unikátnost časopisu spočívá v jeho prvotním zaměření na prezentaci kvalitních analytických výstupů jako podpory rozhodovacích procesů a způsobů prezentace originálních metodik v oblasti statistiky. Vychází 4x ročně pouze anglicky (sekce: analýzy, metodologie, knižní recenze). Cena jednoho výtisku je 66 Kč, roční předplatné včetně poštovného 356 Kč, internetová verze zdarma.

z obsahu č. 4/2011:

Analýzy: Drahomíra Dubská: Impact of the Economic Crisis on the Institutional Sectors of the Czech Economy | Kateřina Duspivová, Pavel Spáčil: The Czech Labour Market and the Current Economic Crisis: What Can the Linked Employer-Employee Data Tell Us? | Kristýna Vltavská, Jaroslav Sixta: The Possibilities to Estimate Labour Productivity and Total Factor Productivity for Czech Regions | Grzegorz Michalski, Aleksander Mercik: Polish and Silesian Non-Profit Organizations Liquidity Strategies

Metodologie: Iva Pecáková: Alternative Approaches to the Analysis of Multidimensional Contingency Tables

http://www.czso.cz/statistika_journal

ADRESA REDAKCE:

Journal of Statistika | Czech Statistical Office | Na padesátém 81 | 100 82 Praha 10 | Czech Republic

E-mail: statistika.journal@czso.cz | www.czso.cz/statistika_journal

Obsah

04	Glosář: Běžné nejsou stálé
05	Inspirace na návštěvě Rakouska
05	Nesrovnalosti vyjdou najevo
06	Odešel nestor statistiků
07	Maloobchod v letech 2000–2010
10	Historie změn ve statistice
11	Zjišťování v novém kabátě
12	Obchod v roce 2012: stagnace nebo reálný pokles?
13	Chybí informace o zemi původu
14	Než špatná regulace trhu, to raději žádná
16	Více než čtvrtina Čechů už nakupuje přes internet
18	Non-response za minulého režimu neexistovala
20	Konjunkturální průzkumy v Evropě i ve světě
21	Bankám dominuje zahraniční kapitál
24	Rok 2010 v našem zemědělství
27	Šetření podle evropských pravidel
28	Kombinace studia a práce zvyšuje bohatství země
29	Vyhlídky českého trhu práce
30	Strasti evropských statistiků
30	Věděli jste, že v EU27...
31	Nový pohled na sociální třídy
32	Krajské statistické ročenky 2011
33	Jak se změnilo obyvatelstvo Prahy?
34	Tušení souvislostí ekonomického vývoje České republiky
35	Statistická data nejsou vždy využívána pro úpravu legislativy
37	Nákupní košík: Vývoj ceny hovězího masa
38	Výběr výstupů ČSÚ v lednu 2012

Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou nové číslo časopisu *Statistika & My* č. 2. Hlavním tématem je tentokrát maloobchod, téma, které zajímá snad každého bez ohledu na věk a vzdělání.

I když se říká, že hlavní zlom v cenovém vývoji z důvodu posunutí dolní hranice DPH již nastal, scénáře na to, jak budou vypadat maloobchodní ceny v letošním roce, se mění. Záleží na tom, jak na sníženou poptávku zareagují největší hráči na trhu. O tom se více dočtete v rozhovoru se Zdeňkem Juračkou, prezidentem Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR.

V článku „Vývoj maloobchodu od roku 2000“ autorky Marcely Mašátové se dozvíte, co se stalo v tomto sektoru za uplynulá desetiletí. Ladislav Šípek, analytik Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR, se zase zamýšlí nad stagnací, případně poklesem tržeb v maloobchodě. Jak lákavé jsou pro Čechy nákupy přes internet, píše Romana Malečková. Nejen pro pamětníky bude jistě zajímavé vyprávění Aleny Hellerové o statistice obchodu před rokem 1989, kdy, na rozdíl od dnešních dní, existovalo tzv. „nedostatkové zboží“.

Co ukázalo nejrozsáhlejší statistické šetření v zemědělství – Agrocensus 2011 a jak je na tom zemědělství České republiky v porovnání se zahraničím, píše Marcela Mácová.

Dalibor Holý vám představí mezinárodní projekt Evropská socio-ekonomická klasifikace – ESeG. Autoři z oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí publikují článek „Kombinace studia a práce zvyšuje bohatství země“. O rostoucí potřebě významu vzdělávání pro trh práce a společném projektu ČSÚ a IDEA při CERGE-EI zase píše Bohumila Beranová. Pod titulkem „Tušení souvislostí ekonomického vývoje České republiky“ se můžete seznámit s názory Josefa Vláška na to, co nás v blízké době asi čeká.

Nezbývá mi, než vám popřát pěkné čtení a věřit, že i pro vás se stane statistika stejně přitažlivou, jako pro mě.

Alena Géblová | výkonná redaktorka časopisu *Statistika & My*

Glosář

Běžné nejsou stálé

Statisticy rádi vyjadřují údaje ve stálých cenách. Je tomu tak proto, že i ekonomie se zabývá vztahy mezi reálnými veličinami.

Vezměme si například výdaje domácností. V běžných cenách ukazují, kolik domácnosti vydaly ze své kapsy za nákup zboží a služeb. Naproti tomu stálé ceny jsou určitá konstrukce, která říká coby kdyby. To znamená, kolik by utratily, kdyby se ceny proti minulému čtvrtletí či roku nezměnily. Ukazuje nám to, jak se změnila reálné výdaje domácností, o kolik více si mohly dovolit spotřebovat. Rozlišit správně reálný a cenový vývoj je pro statistiky velmi důležité a současně je to velmi těžká úloha. Řada úskalí číhá při řešení reprezentativnosti, měření změn v kvalitě, zachycení sezónnosti, slevových akcí apod. Mezi nejobtížnější statistické disciplíny přitom patří výpočet deflátoru HDP, který v sobě odráží prakticky všechny cenové okruhy, které existují. Přitom na jeho správném odhadu závisí, zda bude růst HDP o pár desetinek vyšší nebo nižší. A to je zejména v období, kdy růst osciluje okolo nuly, vnímáno velmi citlivě.

Marek Rojíček

Setkání s hejtmany

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová se koncem roku 2011 setkala s hejtmany některých regionů ČR. Na společných schůzkách prezentovala nově vzniklé krajské správy ČSÚ a představila nové ředitele těchto regionálních pracovišť. Potřeba vzniku krajských správ je spojena kromě jiného s potřebou posílení pravomocí managementu na regionální úrovni.

Výzkum a vývoj v číslech

V pátek 13. ledna vystoupil v ČSÚ v rámci cyklu Uživatelé statisti-

ky statistikům Vladimír Albrecht z Technologického centra Akademie věd ČR. Zhodnotil aktivity českých výzkumníků v rámci programů EU pro výzkum a vývoj. Zmínil se o způsobech financování, resp. kofinancování, a zaměřil se na systém podpory účasti v rámci programu. Ukázal, jak úspěšné jsou evropské státy ve vědě a výzkumu a kde si stojí Česko. „Evropa musí udržet excelentní vědu,“ řekl odborník.

V létě o krajích

Ve dnech 16. a 17. ledna se v ČSÚ uskutečnilo letos první setkání ředitelů a ředitelů krajských správ ČSÚ. Cílem jejich setkání bylo projednat provoz nově vzniklých útvarů a přípravu tiskových kon-

ferencí k předběžným výsledkům SLDB 2011 v jednotlivých krajích. V této souvislosti Veronika Tichá, koordinátorka pro oblast informačních služeb, sdělila, že redakční rada časopisu Statistika a My rozhodla, aby tématem letního dvojčísla byly kraje.

Dánské předsednictví

První lednový den se předsednictví v Radě EU ujalo Dánsko. V oblasti statistiky bude úkoly spojené s předsednictvím zajišťovat tým dánského statistického úřadu (Danmarks Statistik) v čele s jeho předsedou Janem Plovsiungem. V rámci svého programu Dánsko naváže na výsledky předchozích předsednictví s cílem ukončit projednávání návrhu nařízení o evropském systému národních a regionálních účtů (ESA 2010) a pokračovat v jednání ohledně nařízení o statistice bezpečí před trestnou činností. Na programu bude také pětiletý statistický program na období 2013–2017 a novela nařízení č. 223/2009 o evropské statistice. Více na: www.dst.dk/eu2012presidency

Návštěva předsedkyně

Koncem listopadu 2011 navštívila Český statistický úřad delegace, kterou vedla Ludmila Benkovičová, předsedkyně Štatistického úřadu Slovenskej republiky.

Při setkání s předsedkyní ČSÚ Ivou Ritschelovou, místopředsdou ČSÚ Stanislavem Drápalem a dalšími vedoucími pracovníky úřadu byly diskutovány především otázky týkající se sčítání, nezávislosti statistiky a zajištění požadavků na produkci evropské statistiky v podmínkách rozpočtových omezení.

Kvalita života

Štatistický úrad Slovenskej republiky vydal letos v lednu recenzovaný sborník s plným zněním textů všech příspěvků z konference Kvalita života v podmínkách globalizace, kterou vloni na podzim organizoval. Více na <http://portal.statistics.sk/>

Výherci ankety

V pátek 20. ledna byli vylosováni tři z účastníků naší ankety: Lukáš Kosička z Českých Budějovic, Markéta Greplová z Vranovic a Jaroslav Kameník z Jihlavy. Výhercům blahopřejeme a zasíláme tištěnou Statistickou ročenku České republiky 2011. Všem ostatním děkujeme za poskytnutí zpětné vazby. Kdo bude mít zájem ještě do naší ankety přispět, najde ji na: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/o/1804-11-m10_2011-anketa_casopisu_statistika_&_my__podelte_se_o_vas_nazor

Sčítání v regionech

Ve dnech 23.–26. ledna představily krajské správy ČSÚ na tiskových konferencích ve všech krajských městech předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Více na www.scitani.cz

Inspirace na návštěvě Rakouska

Na podzim navštívila delegace vedená předsedkyní Českého statistického úřadu Ivou Ritschelovou **statistický úřad Rakouska**.

Návštěva se uskutečnila na základě pozvání jeho předsedy Konrada Pesendorfera. Pracovníci obou úřadů prezentovali svou činnost a organizační strukturu institucí. Vzájemně si potvrdili význam právního rámce, který upravuje poslání,

odpovědnost, úlohy, ale i podmínky pro fungování oficiální statistiky v jednotlivých zemích. Oba úřady čelí tlaku na úspory, a přitom musí uspokojovat potřeby všech žadatelů o statické výstupy.

Situace v Rakousku je příznivější, co se týká zajištění rozpočtu na víceleté období a finančního pokrytí nových požadavků vyplývajících z legislativy EU. V obou zemích je stejný tlak na úspory v oblasti veřejných financí. V Rakousku se podařilo zajistit sčítání lidu s vy-

Konrad **Pesendorf** a Iva **Ritschelová** si v názorech na požadavky EU vůči národním statistickým úřadům rozuměli.

Pracovníci obou úřadů prezentovali činnost a **organizační strukturu** institucí.

užitím registrů. Tato zkušenost je pro ČSÚ velmi zajímavá a inspirativní. Dalším tématem, o kterém čeští a rakouští statistici diskutovali, byla statistika zahraničního obchodu. Konkrétně možnosti budoucího řešení systému „Intrastat“,

kde je důležitou motivací snížení zátěže respondentů při současném udržení potřebné kvality statistik.

Hana Šlégrová
odbor mezinárodní spolupráce

Nesrovnalosti vyjdou najevo

Pravidelným nástrojem kontroly oficiálních údajů o vzájemném obchodu mezi dvěma státy se ve statistice stalo **zrcadlové srovnávání**.

V našem případě mezi Českou republikou a Rakouskem.

Pro zrcadlové srovnání s Rakouskem byly použity údaje o obchodu za období leden až prosinec 2010 a koncept partnerské země. To znamená, že přijetí i odeslání zboží bylo porovnáváno podle země odeslání tak, aby to odpovídalo skutečnému fyzickému pohybu zboží přes hranici a nikoli podle

země původu či určení, podle kterých jsou zveřejňovány oficiální statistiky obou zemí.

Analýza byla provedena na vybraných kapitolách celního sazebníku a největší rozdíly pak detailněji na úrovni jednotlivého zboží. Bylo zjištěno, že v roce

2010 bylo české odeslání do Rakouska vyšší než rakouské přijetí z České republiky. Rozdíl činil 9,2 % hodnoty rakouského přijetí (395 mil. eur). Při opačném porovnání mezi odesláním zboží z Rakouska do Česka bylo rakouské odeslání nižší než české přijetí

s rozdílem 10,3 % českého přijetí (456 mil. eur). Za nejvýznamnější zdroje rozdílů lze považovat především rozdílnou metodiku ve vykazování elektrické energie a plynu, nesprávné zatřídění zboží, uvádění rozdílného kódu povahy transakce a nedůsledné vykazování firem.

Nalezení příčin rozdílů pomáhá eliminovat nesrovnalosti ve vykazovaných datech, může iniciovat zavedení nového pravidla pro vykazování na národní úrovni.

Asymetrie ve vykázaných datech

Ačkoli metodika statistiky zahraničního obchodu je harmonizována nařízením Evropské unie, konkrétní postupy a úpravy v jejím provádění se stanovují v každém státě odlišně, což je příčinou asymetrií při vzájemném porovnání v některých speciálních případech. Jejich vysvětlení je **hlavním tématem** různých pracovních skupin v Eurostatu, ale i bilaterálních setkání na úrovni statistických úřadů.

Dagmar Žáčková
oddělení statistiky zahraničního obchodu

Odešel nestor statistiků

Koncem letošního ledna překvapila pracovníky ČSÚ **zpráva o úmrtí Štefana Schlossera**, který působil v úřadu nepřetržitě od roku 1965.

Nikdo to nečekal, zejména ti z nás, kteří věděli, s jakou statečností překonal obtížnou a náročnou operaci a s jakou vitalitou a zápalem se po dlouhé rekonvalescenci vrátil do své kanceláře k přerušené práci.

Znovu denně docházel do úřadu, kterému doslova věnoval celý svůj život. Od roku 1950, kdy přišel z rodného Slovenska, kde začínal na regionálních statistických pracovištích, sloužil ve statistickém úřadě, se dvěma krátkými přestávkami, téměř 60 let. A i v krátkých obdobích mimo úřad se věnoval analýzám vývoje ekonomiky, ať již ve výzkumném ústavu plánovacím, nebo v Investiční bance.

Jeho úmrtím odešel jeden z posledních zástupců staré generace statistiků, kteří svou vysokou odborností a zaujetím pro statistiku trvale zvedali úroveň statistických postupů a metod, řadu nových uvedli v život a dokázali českou statistiku jako samostatnou vědní disciplínu prosadit a obhájit nejen v tuzemsku, ale i v mezinárodních statistických organizacích.

Štefan Schlosser byl obávaným oponentem a diskutérem na půdě úřadu i mimo něj. Při odborných poradách a zejména redakčních radách statistického bulletinu a statistické ročenky dovedl odhalit chyby, nedostatky, nesrovnalosti a prosadit své návrhy a názory stejně jako při různých jiných formálních či méně formálních příležitostech. Jako dlouholetý šéf oddělení a později ředitel odboru bilancí a výborný analytik viděl často nelogičnosti a nesourodost mezi daty a všemožně se snažil zjednat v tomto směru nápravu. S pravým slovenským temperamen-tem se dokázal o svou pravdu přit jak v češtině, tak i ve slovenštině

Štefan Schlosser vedl oddělení národních účtů dvacet let.

podle toho, jaké národnosti byl jeho momentální oponent. Odborné diskuse doslova miloval a neváhal je vést i při společných návštěvách restaurací u piva. Vždy říkal, že v hospodě se dohodne někdy víc než v úřadě, a tak byl častým iniciátorem návštěv „Experimentu“ v Karlíně, v těsné blízkosti úřadu.

Jeho intelektuální čilost, rychlost myšlení, jasnost úsudku spojená s osobní roztomilostí byla výjimečná, hodna obdivu a uznání. Často pohotově vtipem a přátelským gestem otupil občas vznikající napětí při odborných sporech se svými kolegy, zejména když výtek, vznesených z jeho strany, bylo mnoho. Stejně tak, jako dovedl být v pracovní rovině nepřijemný, uměl být přátelský a velmi společenský při různých oslavách a neformálních příležitostech. Netajil se svou láskou k životu, miloval dobré víno i pivo, obdivoval ženskou krásu, dovedl si udělat legraci sám ze sebe.

Jsem přesvědčena, že čas ukáže, jakým vzácným člověkem a kolegou byl a jak moc a jak dlouho nám bude chybět.

Jana Bondyová

Pana Schlossera jsem měl možnost blíže poznat až po jeho příchodu na ČSÚ v polovině devadesátých let, kdy se jako vrchní ředitel makroekonomické sekce stal mým přímým nadřízeným.

Nezapírám, že jsem si zprvu kladl otázku, jak asi budu po odborné i lidské stránce vycházet s osobností o generaci starší, která má velkou neformální autoritu nejen mezi statistiky a která, alespoň podle mého názoru, musí nutně být spjata se statistickými ukazateli, metodikou a postupy používanými v dřívějších letech.

Brzy jsem však poznal, že moje obavy byly naprosto zbytečné, neměl totiž sebemenší problém pracovat s veličinami a metodikou standardně používanými v Evropské unii. V posledních letech se věnoval výhradně analytické práci. Myslím, že všichni, co s ním přišli pracovně do styku, bez výjimky oceňovali jeho obrovský cit pro čísla a jejich vzájemné věcné a logické vazby. Ti z nás, kteří se účastnili projednávání různých analýz a Rychlých informací, si jistě vzpomenou na jeho vstupy do diskuse slovy: „Nekameňte mě, ale...“, načež následovala věcná připomínka, poukazující na nějaký nedostatek. Jeho zaujetí pro statistickou práci bylo až neskutečné. Byl jedním z mála lidí, pro něž je práce zároveň i jediným koníčkem, takže ho práce s čísly vyložené bavila. Udivující přitom byla rychlost, s jakou byl schopen připravit analytický pohled na ekonomický vývoj – třeba si v podvečer z domova přijel pro ještě horké výsledky a druhý den ráno přinesl několikastránkový rozbor. Jeho až ochranářským vztahem ke statistice se dá vysvětlit, že býval velmi rozladěný z chybných nebo i jen vnitřně nekonzistentních

publikovaných ukazatelů a analýz. Dokonce k tomu opakovaně připravil materiály s „předměty doličnými“, na nichž nedostatky prezentoval. Je jen ke škodě statistiky, že jeho dobře míněné postřehy a podněty nebyly v širší míře využity.

Když jsem uvažoval, jak by asi jeho povahu jedním slovem nejspíše popsala většina těch, kteří s ním čas od času přicházeli pracovně do styku, napadlo mne slovo bouřlivák. Já, který jsem v jeho blízkosti prožil řadu let a mohu snad trochu neskromně říci, že mne považoval, stejně jako já jeho, za přítele, jsem si postupně uvědomil i další stránky jeho osobnosti. Smysl pro spravedlnost, odvaha hájit za všech okolností to, co považoval za správné, dodržování dohod, podpora a povzbuzování statistických nováčků byly možná ty nejvýraznější. Nelze nezmínit, že byl také výborný společník, který nezkažil žádnou legraci. Jeho vzpomínky na různé příhody spojené se statistikou byly pověstné a mohu potvrdit, že dokázal při sklenici dobrého piva vždy pobavit celou společnost. Lze jen litovat, že se již nedostal k jejich sepsání.

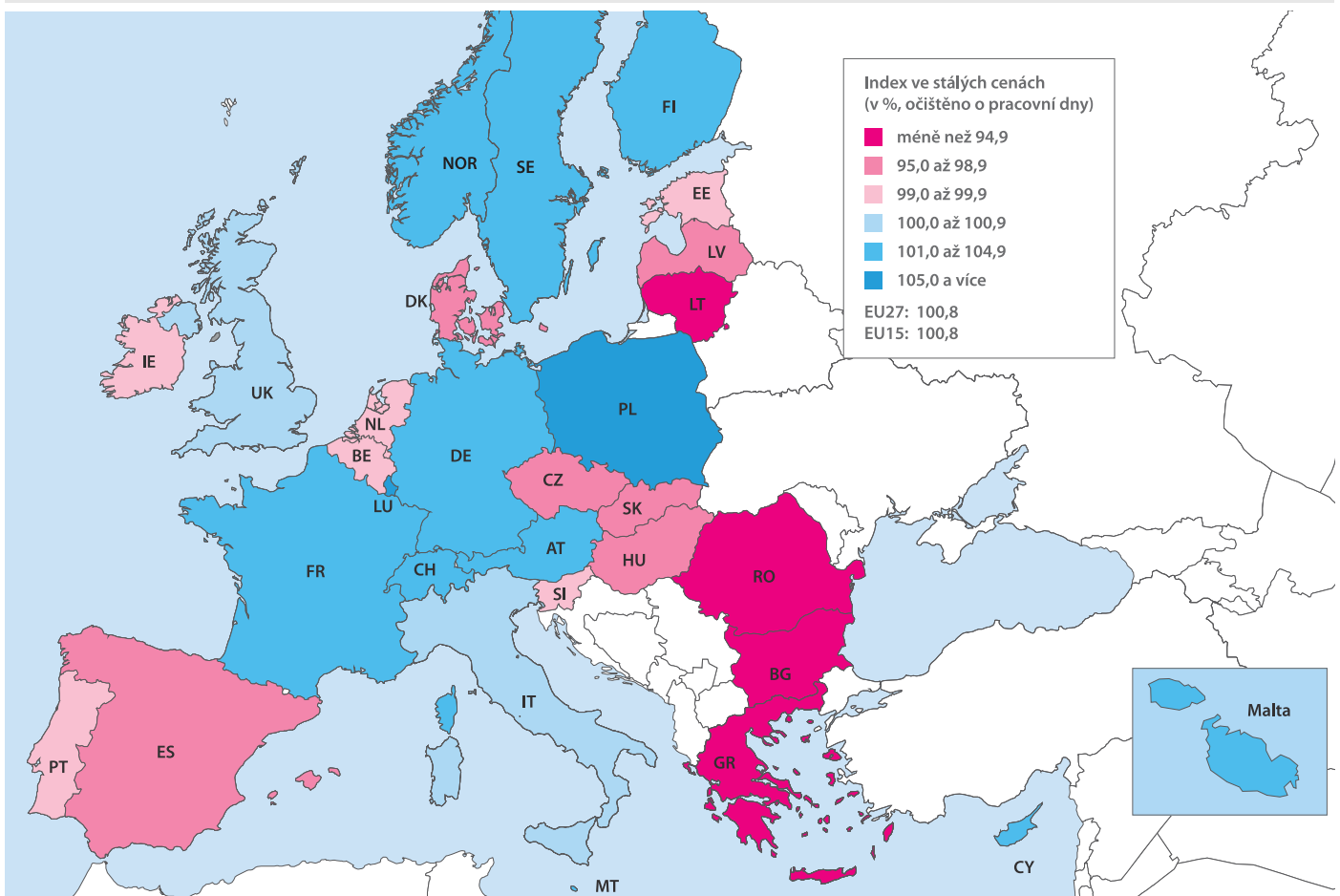
Jeho náhlý odchod nás zaskočil, ještě začátkem prosince jsme společně probírali přípravu rozsáhlé komentované publikace, ke které připravil osnovu a na jejíž realizaci se velice těšil. Jak sám přitom zdůrazňoval, chtěl tím uzavřít své působení ve statistice. Bohužel již k tomu neměl příležitost. Pan Schlosser zasvětil statistice celý svůj aktivní pracovní život, zanechal v ní výraznou stopu, a proto věřím, že řada z nás si na něj často a ráda vzpomene.

Jan Heller

Maloobchod v letech 2000–2010

V uplynulém desetiletí se maloobchod, který odráží především chování domácností, nevyvíjel tak dramaticky jako některá jiná odvětví. **Spotřeba domácností** vyjádřená nákupy v maloobchodě odrážela celkovou ekonomickou situaci s určitým zpožděním a s mírnějšími výkyvy.

Meziroční index tržeb v maloobchodě v roce 2010

Zdroj: Eurostat

Po delším růstu zaznamenaly tržby ve stálých cenách v maloobchodě v roce 2009 obrát, pokles přetrvával i v roce 2010. Pouze prodej prostřednictvím internetu si zachoval výrazný a nepřetržitý růst v celém období. Zaměstnanost nevykazovala velké výkyvy a celkově mírně klesla. Růst průměrné měsíční mzdy se po poměrně rychlém růstu do roku 2008 zpomalil, roz-

díl v dosažené úrovni ve srovnání s průměrnou mzdou v ČR se prohloubil.

Zlom v roce 2009

Za uplynulé desetiletí se maloobchodní tržby relativně plynule zvyšovaly až do roku 2009. Ve srovnání s vývojem v celé Evropské unii byl u nás růst rychlejší. V letech

2009 a 2010 se vlivem ekonomické krize meziročně tržby snížily. Pokles tržeb zaznamenali obchodníci dokonce i v běžných cenách. S výjimkou těchto let bylo nejnižší tempo meziročního růstu vykázano v roce 2002. Ničivé povodně, které postihly nejen hlavní město Prahu, ale i část České republiky, se projevil v dosažených tržbách. Některé prodejny byly zcela zato-

peny a trvalo nějakou dobu, než se podařilo obnovit jejich činnost. Na tržby v maloobchodě měl dopad i nižší počet cizinců, kteří tou dobou navštívili Českou republiku.

Ochota nakupovat zboží se odvíjí samozřejmě od toho, kolik má obyvatelstvo volných finančních prostředků. Výkyvy v tržbách mohou krátkodobě způsobovat také jiné vlivy, například změny

daňové sazby (DPH) nebo růst či pokles cen zboží. Z tohoto pohledu se jeví vývoj tržeb za potraviny proti nepotravinářskému zboží a zejména pohonným hmotám stabilnější. Roční tržby podniků prodávajících převážně potraviny rostly mírněji, a to až do roku 2010, přičemž v posledních letech se tempo jejich růstu výrazně zpomalilo. Dalším charakteristickým rysem týkajícím se prodeje potravin je odklon zákazníků od specializovaných prodejen potravin k nákupům v tzv. smíšených, nespécializovaných prodejnách ve velkých nákupních centrech a obchodních řetězcích. Dokazuje je to podíl tržeb deseti největších řetězců na celkovém prodeji potravin (65 %).

V předchozích letech vykazoval prodej nepotravinářského zboží vyšší dynamiku růstu než prodej potravin. Avšak v roce 2009 a 2010 byl propad jejich tržeb výraznější, než tomu bylo v sortimentu potravin, což mělo dopad hlavně na malé a střední podniky.

Podle nové klasifikace CZ-NACE patří do odvětví maloobchodu také maloobchodní prodej pohonných hmot. Jejich cena se odvozuje od situace na mezinárodních burzách. Na cenu působí

Postavení maloobchodu (CZ-NACE 47) v rámci národního hospodářství

V prosinci 2010 tvořily podniky s převahou maloobchodní činnosti 9,1 % aktivních podniků v celém národním hospodářství (1 389 tis.). **Podíl maloobchodu** na tvorbě hrubé přidané hodnoty však v roce 2010 dosáhl jen 3,9 % a ve srovnání s předchozími lety se snížil. **Zaměstnanost** v maloobchodě se v roce 2010 podílela na celkové zaměstnanosti 7,4 %. Zajímavé je srovnání podílu tzv. sebezaměstnaných osob. Zatímco podíl těchto osob na celkové zaměstnanosti byl v ČR v průměru 18 %, v maloobchodě je to téměř 24 %. **Produktivita práce** měřená hrubou přidanou hodnotou na 1 pracovníka v maloobchodě se zvýšila z 239 tis. Kč v roce 2000 na 357 tis. Kč v roce 2010, což představuje růst téměř o 50 %. Protože však maloobchod nepatří k odvětvím, která produkují vysokou přidanou hodnotu, takto měřená produktivita zůstává hluboko pod průměrnou hodnotou dosahovanou v národním hospodářství (53 % v roce 2010).

i jiné vlivy – např. kurz koruny, výše spotřební daně – více než na některé jiné druhy zboží. V poslední době, po poklesu v roce 2009, rostou ceny meziročně dvoucifernými čísly. Po přepočtu do srovnatelné cenové hladiny se ukazuje, že lidé sice u čerpacích stanic utratí více peněz, ale odvezou si méně paliva. Jinými slovy – tržby v běžných cenách sice rostou, avšak ve stálých cenách meziročně od roku 2009 klesaly.

Statistika maloobchodních podniků sleduje díky odvětvovému členění i jiné formy prodeje než v prodejnách. Podle zjištěných údajů se stánkový prodej a prodej na trzích snižuje. Ačkoliv můžeme stále nakupovat na tržištích a u stánků, obchodní-

ci se odtud postupně stěhují do kamenných obchodů. Poslední dobou rozvíjející se prodej na farmářských trzích je realizován samotnými výrobci.

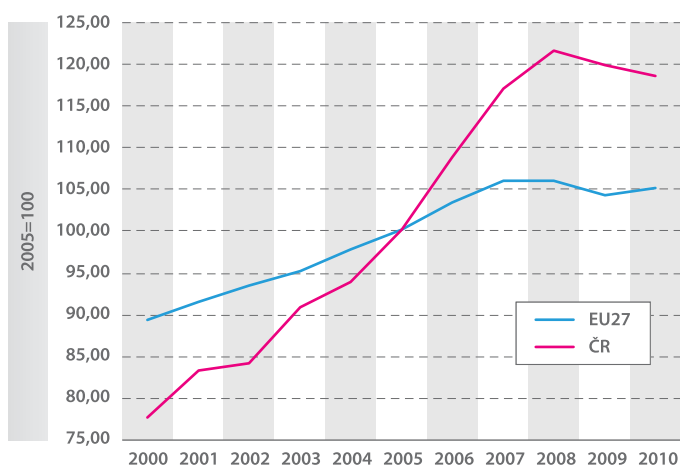
Zaměstnanost a mzdy (údaje za čtvrtletí)

Od roku 2000 se počet osob zaměstnaných v maloobchodě mírně snížil, a to o 2,5 tisíce osob na 359 tis. osob v roce 2010. Změnila se také jejich struktura. Zatímco v kategorii podnikatelů, pomáhajících členů rodiny a pracujících na dohody došlo k mírnému poklesu, počet osob pracujících na základě pracovní smlouvy jako zaměstnanci se naopak za deset let zvýšil téměř o 10 tisíc,

na 247,8 tis. osob a jejich podíl z 65,6 % v roce 2000 na 69,0 % v roce 2010. Snižování počtu zaměstnaných osob bylo výraznější v první polovině uplynulé dekadý a také samozřejmě v posledních dvou letech jako důsledek ekonomické krize, která se odrazila – i když s mírným zpožděním proti například průmyslovým odvětvím – také v maloobchodě.

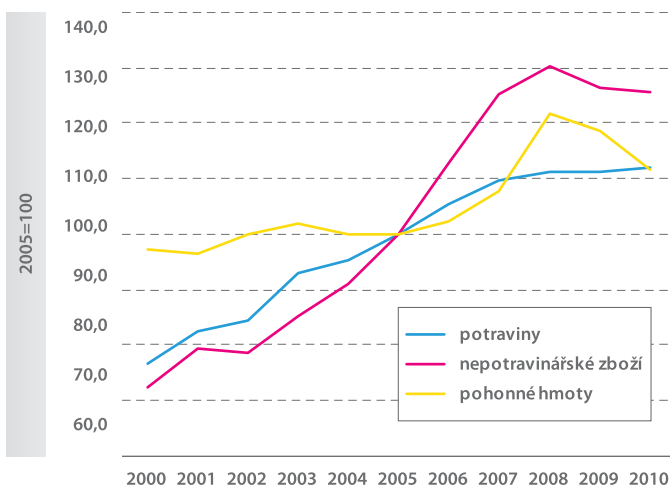
V roce 2010 pobírali zaměstnanci v maloobchodních podnicích měsíční mzdu v průměru 16 182 Kč. Přestože se nominální průměrná měsíční mzda za uplynulých deset let zvýšila o téměř 7 tis. Kč, dynamika jejího růstu zaostala za růstem průměrné mzdy v národním hospodářství jako celku. Zatímco v roce 2000 činila prů-

Vývoj maloobchodních tržeb v EU27 a ČR (stálé ceny, očištěno o pracovní dny)

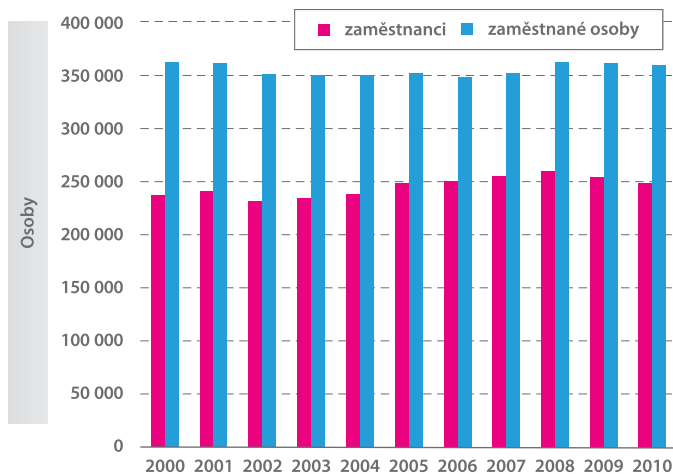
Zdroj: Eurostat

Tržby v maloobchodě (průměr roku 2005=100, stálé ceny)

Zdroj: ČSÚ

Počet zaměstnaných osob v maloobchodě

Zdroj: ČSÚ

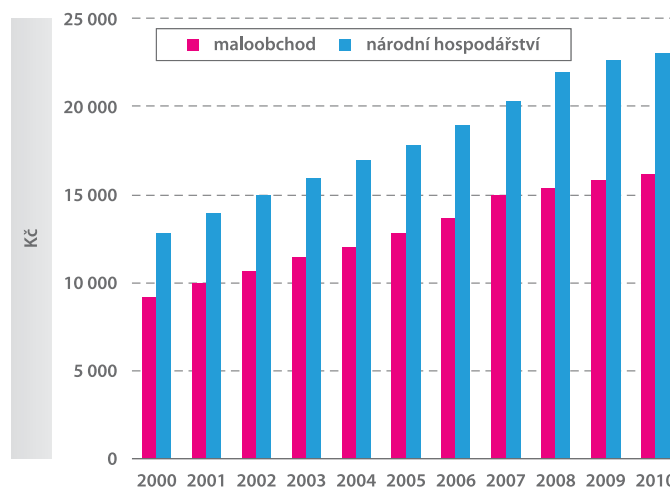
měrná mzda v maloobchodě 72 % celkové průměrné mzdy v národním hospodářství, v roce 2010 to bylo již jen 70 %.

V peněžním vyjádření se rozdíl zvýšil z 3,6 tis. Kč v roce 2000 na téměř 7 tis. Kč v roce 2010. Příčinou v rozdílech průměrných měsíčních mezd může být nižší produktivita, ale i velký podíl žen zaměstnaných v obchodě.

Krise internetový obchod nezasáhla

Velkým fenoménem posledních deseti let v maloobchodě se stal prodej prostřednictvím internetu. Patří odvětvově do stejné kategorie jako zásilkový obchod, avšak tuto formu nahrazuje alespoň možností elektronického objednání zboží. Asi jako jediný typ

Průměrná měsíční mzda

Zdroj: ČSÚ

prodeje zůstal po celé hodnocené období ušetřen dopadů krize a ani v jednom roce se nepropadl do „červených čísel“ poklesu. Meziroční přírůstky internetových obchodů se pohybovaly v řádu desítek procent. V období všeobecného útlumu se sice raketový růst internetových obchodů zpomalil, avšak nadále si zachoval nadprůměrný růst.

Český statistický úřad připravil pro rok 2012 jednorázové dotazníkové šetření, kterým zmapuje rozsah a sortimentní strukturu zboží prodávaného prostřednictvím internetu.

Marcela Mašátová
oddělení statistiky obchodu,
pohostinství a ubytování

Český statistický úřad vás zve na tiskovou konferenci Stavebnictví a bytová výstavba v číslech

Uskuteční se **25. dubna 2012** na Stavebním veletrhu v Brně. ČSÚ na ní představí aktuální data o stavebnictví a bytové výstavbě za leden a únor roku 2012.

V oblasti stavebnictví se ČSÚ zaměří na rok 2011. Bude prezentovat indexy stavební produkce (pozemní a inženýrské stavitelství), počty stavebních zakázek a vydaná stavební povolení.

V oblasti bytové výstavby bude ČSÚ prezentovat počty a typy bytů a investiční náklady v průběhu let 1997 až 2011. Nebude chybět ani detailní pohled na bytovou výstavbu v jednotlivých regionech České republiky v dlouhodobém časovém horizontu.

Historie změn ve statistice

Události na přelomu 90. let minulého století měly za následek přechod na jiný způsob obchodování a strukturu obchodních podniků. Tomu bylo nutné zcela **přizpůsobit metodologii statistických zjišťování.**

Rovněž bylo třeba přijmout mezinárodně platné standardy v oblasti klasifikací a po vstupu do Evropské unie se přizpůsobit unijním nařízením. Rychlost změn v oblasti obchodu však způsobila, že nebylo možné se jim průběžně přizpůsobovat a statisticky je podchytit, takže za roky 1990–1994 data prakticky chybějí.

Před rokem 1990 obchod kopíroval zdeformované ekonomické vztahy. Velkoobchod se omezoval pouze na zásobování maloobchodu. Obchod se zahraničím byl považován za samostatné odvětví. A velkoobchodní prodej mezi podniky byl ztotožňován s pouhým materiálně-technickým zásobováním. Tomu odpovídala i situace ve statistice. Statistika se navíc soustředovala na zjišťování ukazatelů plnění plánu a měla možnost prošetřit celý základní soubor, který tvořily státní a družstevní podniky, pod něž pa-

trila většina prodejen v republice, soukromý sektor neexistoval.

Nástup tržní ekonomiky a liberalizace vztahů v ekonomice znamenaly významný impuls také pro rozvoj odvětví obchodu. S rozpadem podniků a restrukturalizací ekonomiky souvisel vznik řady nových ekonomických subjektů, které začaly samostatně fungovat a poskytovat služby v oblasti obchodu na komerční bázi.

Ztráta kontinuity

Na počátku 90. let dramaticky vzrostl počet podnikatelských subjektů, a to zejména v obchodě. Liberální přístup k podnikání i evidenci procesu privatizace způsobil ztrátu informací o aktuálním stavu jak počtu subjektů, tak i o ekonomických ukazatelích. Snaha o navázání legislativy o živnostech na

předválečné období vedla k tomu, že nebyla důsledně respektována návaznost na mezinárodní klasifikaci odvětvových činností. Tím byly již v počátcích zaneseny do registru ekonomických subjektů nesprávné identifikace, s nimiž se Český statistický úřad potýká dodnes.

Nová zjišťování

S obrovským nárůstem počtu statistických jednotek nebylo již dále možné provádět statistická šetření za celý soubor jednotek, a proto bylo nutné přistoupit k metodám výběrových zjišťování. Šetření byla nejprve prováděna pouze u větších podniků, data o výkonech fyzických osob nezapsaných do obchodního rejstříku téměř neexistovala. To sice platilo o všech statistikách, avšak pro oblast obchodu to mělo za následek značnou ztrátu informací, protože tyto subjekty již měly poměrně velkou váhu.

Pomoc zahraničí

Otevření hranic a poměrně velká ochota některých evropských zemí k předávání vlastních zkušeností umožnily zkoumat praktické možnosti zjišťování v jiných zemích s podobnou strukturou obchodních podniků. Zatímco však jiné země navazovaly na mnohaleté tradice, v České republice bylo nutné přistoupit na velké změny jak ve způsobech zjišťování, tak dopočtech. V průběhu těchto let se začala rodit periodická zjišťování, a to buď pro všechna produkční odvětví

společně, nebo v případě měsíčního zjišťování pro všechna odvětví služeb. Tato šetření existují, sice ve změněných podobách a s určitou změnou dopočtů, dodnes.

Kromě periodických zjišťování, jejichž objektem zájmu je podnik jako celek (přičemž obchodním podnikem se rozumí takový, kde obchodní činnost převažuje, ale nemusí být jediná), však vyvstala časem potřeba podrobnějšího zmapování maloobchodní prodejní sítě.

První cenzus

V roce 1999 se uskutečnil první cenzus maloobchodní sítě. Český statistický úřad zajišťoval metodickou stránku, specializovaná firma zajistila praktické provedení prostřednictvím svých tazatelů v terénu. Předpokládala se existence 70 tisíc provozoven. Nakonec bylo terénním zjišťováním nalezeno 111 tisíc provozoven. Výsledky byly prezentovány v Analýze stavu maloobchodní sítě na území ČR. Plánovalo se, že cenzus maloobchodní sítě bude prováděn zhruba každých deset let. Bohužel vzhledem k obrovské náročnosti jak kapacitní, ale zejména finanční a na druhé straně nutnosti úspor v posledních letech, nebyl cenzus zatím znovu realizován.

Nástup tržní ekonomiky a liberalizace vztahů v ekonomice znamenaly významný impuls také pro rozvoj odvětví obchodu.

Marcela Mašátová
oddělení statistiky obchodu,
pohostinství a ubytování

Zjišťování v novém kabátě

ČSÚ čím dál více využívá **administrativní zdroje dat** pro zpřesnění odhadů nešetřené části podniků a jejich využitím směřuje ke snižování zátěže respondentů.

Statistika maloobchodu nemá žádné samostatné zjišťování. Periodická šetření jsou společná pro více odvětvových statistik. Data specifická pro maloobchod jsou zajišťována přílohami k těmto šetřením. Všechna zjišťování se provádějí výběrově. Velké podniky, které zásadním způsobem ovlivňují odvětví, jsou vybírány plošně, menší a zejména malé podniky se vybírají náhodným výběrem a jejich vzorek se z roku na rok obměňuje. Při výběru se také bere zřetel na to, aby tatáž jednotka byla vybrána pouze do jednoho periodického šetření (výjimkou jsou velké podniky s plošným výběrem).

Administrativní data

ČSÚ stále více využívá data z administrativních zdrojů České správy sociálního zabezpečení z oblasti zaměstnanosti a finančních úřadů z oblasti daní. Zatím nejsou data natolik kvalitní a úplná, aby mohla plně nahradit statistická zjišťování. Využívají se zejména pro dopočty nešetřené části podniků, ale také pro stanovení skutečné aktivity podnikatelských subjektů a tím zpřesnění velikosti základního souboru jednotek, což je pro použití statistických výběrových metod zjišťování klíčové. Od sledovaného roku 2010 nově nahrazují administrativní data roční statistický výkaz pro fyzické osoby.

Do všech periodických zjišťování zasáhla v posledních letech

Statistika maloobchodu nemá žádné **samostatné zjišťování**.

výrazná změna odvětvového zařazení podniků v souvislosti s implementací druhé revize mezinárodní odvětvové klasifikace NACE. Kromě těchto změn statistika obchodu doplatila snad nejvíce ze všech na změnu v živnostenském zákonu, konkrétně na nekoncesovanou živnost „výroba, obchod a služby jinde neuvedené“. Vzhledem k tomu, že ročně vzniká několik tisíc takových podniků s neurčitou činností, je jejich správné zařazení téměř nemožné. Přesto statistika musí řešit i tyto problémy a snažit se dopad uvedené změny na konečné výsledky co nejvíce eliminovat.

Statistická šetření

Měsíční šetření tržeb v maloobchodě se řídí především požadavky Evropské unie (nařízení č. 1165/98 Rady) a českých uživatelů. Je zaměřeno na operativní zjištění vývoje tržeb. Výsledkem je index tržeb v běžných cenách. Pomocí deflátorů je eliminován vliv vývoje cen a indexy jsou přepočítávány do stálých cen. Deflátor pro přepočty získává statistika obchodu pomocí

cenových indexů jednotlivých komodit, které přebírá ze statistiky cen (zejména spotřebitelských), a vážením podle struktury prodaného zboží. Indexy jsou následně očišťovány o vliv sezónnosti a rozdílného počtu pracovních a kalendářních dnů.

Součástí šetření je také obchodní příloha s dotazy na objem a strukturu tržeb za zboží u velkých obchodních podniků s převahou prodeje potravin a s počtem zaměstnanců 1 000 a více. Nově se v roce 2012 zavedla obchodní příloha o formách prodeje. Jejím cílem je kromě zmapování počtu prodejen v obchodních podnicích také zjištění rozsahu elektronického obchodování a sortimentu, který se prodává přes internet.

Čtvrtletní šetření finančních ukazatelů v obchodě je součástí průřezové úlohy P3-04 a úlohy P6-04. Výkazem P3-04 jsou obesílány jednotky s 20 a více zaměstnanci nebo podniky s vysokým obrátem. Za nešetřenou část, případně podniky, od kterých ČSÚ neobdržel odpověď, se provádějí dopočty na základní soubor. Šetření je zaměřeno

no již nejen na vývoj, ale i na celkový objem ukazatelů. Šetření P6-04 mapuje finanční ukazatele největších podniků, zpravidla s majetkem nad 500 mil. Kč.

Snižování zátěže podnikatelů

Odvětví obchodu je i v rámci ročních šetření zapojeno do průřezového zjišťování, označovaného souhrnně jako **roční strukturální šetření**. Do roku 2009 bylo šetření prováděno prostřednictvím dvou výkazů, sestavených s ohledem na různé účetní, resp. evidenční systémy právnických a fyzických osob. Od roku 2010 byl v souvislosti se snahou snižovat administrativní zátěž podnikatelů zrušen výkaz pro fyzické osoby. Data jsou modelována z administrativních údajů. Kromě ukazatelů, které jsou v ročním šetření pro právnické osoby společné všem odvětvovým statistikám a vycházejí zejména z rozvahy a výsledovky, je zjišťována struktura tržeb za zboží a nepravidelně podle požadavků EU velikostní a územní struktura počtu prodejen.

Kromě požadovaných dat pro EU jsou výsledky ročních šetření určeny zejména pro využití při sestavování národních účtů a uspokojování požadavků tuzemských i zahraničních uživatelů na informace o jednotlivých odvětvích, resp. o vývoji malého a středního podnikání. Využívají se také ke korekcím dat, která vycházejí ze šetření s krátkodobou periodicitou (na úrovni jednotlivých podniků i celých odvětví).

Marcela Mašátová
oddělení statistiky obchodu,
pohostinství a ubytování

Obchod v roce 2012: stagnace nebo reálný pokles?

Nejistoty v předvídání ekonomického a sociálního vývoje ve vnějším a zvláště v domácím prostředí komplikují i obvyklé úvahy při predikci vývoje současného či budoucího maloobchodního trhu, domnívá se **Ladislav Šípek** ze Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR.

Pro předpověď dalšího vývoje maloobchodního trhu jsou rozhodující jak vlivy z vnějšího prostředí, tak vlivy dané vnitřními podmínkami hospodářského i sociálního vývoje země. Ty na jedné straně plynou ze samotného hospodářského a rozpočtového vývoje, na druhé straně ze subjektivního působení nastavených reforem. Jak již bylo naznačeno, pro obchod jde především o faktory a rizika podporující nebo omezující spotřebu jak domácností, tak veřejného sektoru a taktéž o vlivy plynoucí ze sektoru cestovního ruchu, zvláště pak ze zahraniční návštěvnosti Česka, která v roce 2011 doznala zlepšení.

Pro maloobchod je důležité, do jaké míry se tyto vlivy projevují na

Růst spotřebitelských cen se do října 2011 meziročně zrychlil o 2,3 %.

samotném maloobchodním trhu, anebo v jiných formách spotřeby (výdaje na bydlení, energie, služby atd.). Specifický vývoj doznal v roce 2011 vývoj tržeb za ubytování, stravování a pohostinství (představují ve vztahu k maloobchodu 15 %, ve spotřebitelských výdajích domácností okolo 5 %). Po třech letech propadu tržby meziročně za tři čtvrtletí 2011 reálně vzrostly o 1,4 %, v ubytování o více než 6 %.

Pozitivní zpráva také byla, že v prvních třech čtvrtletích 2011

nadále rostl zahraniční obchod. Jeho obrat se v tomto sledovaném období zvýšil meziročně o 13,8 %, přebytek obchodní bilance dosáhl 136 mld. Kč (o 38 mld. Kč více než v roce 2010).

Pro poptávku na vnitřním trhu bylo dobré, že zaměstnanost neklesla a průměrná měsíční mzda rostla. Stavební výroba však byla za 9 měsíců reálně o 7,9 % nižší než před rokem, z toho ve 3. čtvrtletí o 8,4 %. Růst spotřebitelských cen se do října 2011 meziročně zrychlil na 2,3 %. Na zvýšení cenové hladiny působil zejména růst cen potravin a ceny za bydlení. Roční míra inflace byla do října 2011 na hodnotě 1,9 %. Životní náklady v domácnostech důchodců vzrostly o 3 %.

Po 1. lednu 2012 začaly na příjmově nižší vrstvy spotřebitelů dopadat psychologické i faktické důsledky reforem. Predikce Ministerstva financí ČR z konce říj-

na 2011 předvídala pro 4. čtvrtletí 2011 pokles spotřeby domácností o více než 1 %, spotřeby institucí skoro o 3 %. V návaznosti na to jsou předvídány i poklesy v roce 2012. Mimo jiné to souvisí s tím, že přírůstek HDP je jednoznačně závislý na pozitivním vývoji zahraničního obchodu, prakticky bez pozitivního vlivu konečné spotřeby. Z toho všeho nezbyvá než odvodit pro maloobchod jeho stagnaci, ne-li reálný pokles. Ostatní faktory – jako vyšší úroveň snížené sazby DPH – budou působit jen nominálně. Je také otázka, jak na maloobchodní trh, resp. spotřebitelské ceny zapůsobí vnější měnové relace koruny. Ani v tom nejsou očekávání příznivá.

Podnikatelů v maloobchodě ubylo

Podle Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR ubylo v obchodě již v roce 2010 na 17 tis. podniků (7,7 %), především v maloobchodě. Spolu s tím klesala zaměstnanost (proti roku 2009 o 2,7 %). Tento trend pokračoval i vloni. Maloobchod sice zvýšil v prvním pololetí 2011 svůj přínos pro HDP, ale na druhé straně byl zaznamenán další progresivní úbytek podnikatelů. **Meziročně se snížila zaměstnanost o 4 tis. podnikatelů (2 %).**

Ladislav Šípek
Svaz obchodu
a cestovního ruchu ČR

Chybí informace o zemi původu

Systém Intrastat, který monitoruje pohyb zboží v rámci Evropské unie, není schopen rozlišit reexport/reimport na úrovni členských států. **Jak to změnit**, řešila vloni na podzim na půdě OECD v Paříži pracovní skupina pro statistiku mezinárodního obchodu se zbožím a službami.

Zástupci členských i spolupracujících států OECD a experti z mezinárodních organizací jednali o současném vývoji a chystaných změnách v oblasti statistiky zahraničního obchodu se zbožím a službami. Diskutovali také o problémech, které se této oblasti dotýkají. Některé země například ve statistice mezinárodního obchodu se zbožím nerozlišují mezi zemí původu a zemí odeslání. V rámci Evropské unie u 70 % vnitrouijního obchodu chybí informace o zemi původu. To může mít z dlouhodobého hlediska vliv na snížení kvality dat.

Co přináší praxe

Otázka reexportu/reimportu je z důvodu globalizace ekonomiky obzvlášť důležitá. Přitom systém Intrastat není schopen rozlišit tyto transakce na úrovni členských států, ale pouze na agregované unijní úrovni. V praxi to znamená, že v souladu s platným nařízením je obtížné poskytnout informace o významu reexportu.

Diskutovanou otázkou zůstává stanovení hranic mezi zbožím a službami při zpracování podle smlouvy beze změny vlastnictví (dočasné přijetí/dovoz nebo odeslání/vývoz zboží za účelem jeho přepracování). V současné době je tato ope-

Zjistit, **kdo zboží vyrobil**, je někdy velmi těžké.

Nové požadavky v revidovaných manuálech

Mezinárodní organizace (OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, WTO – Světová obchodní organizace, UNSD – Statistická divize Organizace spojených národů, IMF – Mezinárodní měnový fond, Eurostat) **se podílely na tvorbě revidovaných manuálů** pro oblast statistiky mezinárodního obchodu se zbožím IMTS 2010 (International Merchandise Trade Statistics, Compilers Manual), se službami MSITS 2010 (Manual on Statistics of International Trade in Services) a pro oblast platební bilance BPM6 (Balance of Payments and International Investment Position Manual), které mají úzkou návaznost na revidovaný Systém národních účtů 2008 SNA (System of National Accounts) a **zahrnují nové požadavky na poskytovaná data.**

race započítána do statistiky mezinárodního obchodu se zbožím. Nový manuál platební bilance ji však řadí do služeb, což může mít v některých zemích význam-

ný dopad na bilanci obchodu se zbožím i službami.

Budoucnost integrace

Zvýšený zájem o údaje bude mít vliv na sloučení dat ze statistiky mezinárodního obchodu zbožím a službami. Předpokládá se, že do roku 2020 bude vytvořen informační systém, ve kterém budou veškeré transakce obchodujícího podniku rozpoznatelné díky jedineč-

nému identifikačnímu číslu. Mikrodata za obchod budou rovněž propojená s podnikovými informacemi, což umožní pohlížet na jednotlivé transakce komplexněji. Využitelnost národních statistických a administrativních registrů a celních dat bude obrovská. Přispět by k tomu také měla výměna individuálních dat mezi jednotlivými státy. Integrace by měla vyústit ve společnou produkci a publikování dat za mezinárodní obchod podle klasifikace CPC (Central Product Classification) a ISIC (International Standard Industrial Classification) a partnerské země, u služeb nově i podle způsobu dodání. Statistika mezinárodního obchodu službami mezi rezidenty a nerezidenty předpokládá mnohem podrobnější členění než doposud.

Jsmo v předstihu

Zde je třeba zmínit skutečnost, že sběr dat v Českém statistickém úřadu za mezinárodní obchod službami se již dnes realizuje podle číselníku sestaveného na základě klasifikace CPA (Classification of Products by Activity), tj. v podrobnějším členění, než požaduje současná úprava. Dá se tak říci, že jsme v tomto ohledu připraveni.

Více informací najdete na:

www.oecd.org/std/its/wptgs.

Marcela Sládková
oddělení statistiky
vývozu a dovozu služeb

Než špatná regulace trhu, to raději žádná

říká **Zdeněk Juračka**, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR. Od letošního ledna se zvedla spodní hranice DPH. Jaký dopad to bude mít na obchodníky a spotřebitele?

Pokud Českou republiku v letošním roce zasáhne recese, jak na to podle vás zareaguje obchod?

Bezesporu větší výhodu mají zahraniční obchodní řetězce, kde lze pomocí mateřské firmy „podržet“ filii, která se ocitla v problémech. Ani ony to nemají příliš jednoduché. Recese má a bude mít evropské a světové rozměry. Problémy se nevyhnou ani firmě mateřské. Stále více na významu nabývá požadavek firem na zvýšení vlastní rentability podnikání v třetích zemích, Českou republiku nevyjímaje. Že je tato úvaha platná, se dá vydedukovat z některých „netrpělivých“ zásahů zahraničních vlastníků do vnitřního chodu firmy. Nejčastější je změna managementu nebo zásadní, podle mě někdy zmatečná, změna marketingových aktivit.

Pokud se naplní nepříznivá očekávání v ekonomickém vývoji, určitě to bude mít vliv na změnu v rozdělení trhu. Již nyní některé firmy signalizují, že budou muset zvýšit své marketingové aktivity. Znamená to tedy, že v důsledku boje o trh na tom spotřebitelé vydělají?

Chtěl bych zdůraznit, že na naší typicky české situaci na trhu vydělávají spotřebitelé již dlouho, prakticky od nástupu tržního hospodářství do zemí českých. Bezbřehá liberalizace obchodu v devadesátých letech byla tak silná, že ji z důvodu malé šance na přežití českých subjektů kritizoval i jinak zcela liberální tehdejší Svaz obchodu. Došlo k vytvoření silného konkurenčního tržního prostředí, které nemá v Evropě obdoby. To samozřejmě způsobí enormní boj o zákazníka zejména na úrovni spotřebitelských cen. Tento tlak se v dosti silné míře přenáší na výrobce i dodavatele, což má pozitivní dopad v tom, že nutí k integraci dodavatelských struktur a vytváření prostoru k protitlaku vůči síle obchodu. Bohužel typicky českou cestu zvolila potravinářská a zemědělská

Může dojít k ohrožení takových projektů, jako jsou Klasa anebo Regionální výrobek.

lobby, která se rozhodla řešit situaci násilnou regulací trhu namířenou zcela jednostranně proti obchodu, čímž silně narušila stávající tržní prostředí. Důsledky jsou a budou jasné. Poleví tlak na dodavatele a jejich cenu, což ve svém důsledku „odnese“ opětovně zákazník v podobě vyšší prodejní ceny. Proto Svaz obchodu zvolil a stále hájí zásadu, že žádná regulace trhu je lepší než špatná.

Ing. Zdeněk Juračka

VZDĚLÁNÍ: Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, obor Cestovní ruch a služby. | **ZAMĚSTNÁNÍ:** Od roku 1969 pracuje ve spotřebním družstevnictví. V roce 1991 byl zvolen do funkce předsedy Jednoty, spotřebního družstva Kroměříž. Od roku 1993 je předsedou představenstva COOP Centrum, družstvo Praha a od roku 2004 předsedou Svazu českých a moravských spotřebních družstev. Je členem představenstva Družstevní Asociace ČR a členem představenstva Hospodářské komory ČR. Od roku 2000 je ve funkci místopředsedy dozorčí rady COOP Euro, (nákupní aliance spotřebních družstev ČR, Slovenska a Maďarska). Je členem České statistické rady.

Preferenci českého spotřebitele je cena. Co si myslíte o názoru některých výrobců, že s ohledem na navýšení DPH a související nárůst výdajů domácností se důraz na cenu ještě zvýší, což bude mít za následek snižování kvality nabízených produktů a služeb?

Předpověď vývoje HDP na rok 2012 jistě není dobrým signálem pro nikoho. Přičteme-li k tomu související jevy, jako jsou pokles kupní síly, zaměstnanosti, zvyšování vstupních nákladů s následným růstem cen, to nevěští nic dobrého ani pro velkoobchod, ani pro maloobchod. K tomu samozřejmě patří i zvýšení snížené sazby DPH z 10 na 14 %, které vláda přijala v touze vybrat pro státní kasu více než doposud. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR na nelogičnost takového postupu nesčetněkrát upozorňoval včetně konkrétního návrhu jiné varianty řešení – účinné potlačení určité oblasti šedé zóny. V otázce správně poukazuje na následek ve snižování kvality nabízeného zboží. To je věc, která obchod a konec konců společnost velmi trápí a uvedená situace zlepšení kvality zboží určitě nepomůže. Druhou záležitostí, která

nás v souvislosti s cenovým vývojem rovněž trápí, je možný dopad na obchod se zbožím české provenience, ať již na celostátní či regionální úrovni. Nárůst vstupních nákladů pro výrobce a zpracovatele potravin, korunovaný zvýšením DPH pro spotřebitele, ovlivní cenu motivovanou spotřebitelskou poptávkou kontraproduktivním směrem. Vývoj dodavatelských cen tak paradoxně podpoří kritizované lacinější dovozy a třeba i nákupní turistiku do sousedních zemí, kde si s nadsázkou řečeno, může ČSÚ zavést novou kategorii ve sledování hodnoty vývozu spotřeby domácností. To není zcela jistě dobrá zpráva pro české dodavatele, kde už se třeba začalo dařit rozvíjet spolupráci s regionálními dodavateli. Může dojít k ohrožení takových projektů, jako jsou Klasa anebo Regionální výrobek.

Máte dobrý přehled o tom, kolik hypermarketů, supermarketů a diskontů s převahou prodeje rychloobrátkového zboží u nás existuje?

Díky statistickým zjišťováním a vykazováním ČSÚ máme v poslední době k dispozici v časových řadách pravidelný měsíční přehled o vývoji tržeb velkých obchodních společností s tisíci a více zaměstnanci v nespécializovaných prodejnách s převahou potravin, jež jsou hlavními nositeli naznačeného řetězcového prodeje v naší zemi. Tyto údaje

Předpověď vývoje HDP na rok 2012 jistě není dobrým signálem pro nikoho.

nám v mnohém slouží k soustavné analýze maloobchodního prodeje a je žádoucí, budou-li nadále při naší spolupráci precizovány a vyhodnocovány. K tradiční analytické práci v našem svazu patří též využívání rozborů a dokumentace zainteresovaných poradenských a výzkumných institucí. Sem náleží systematické sledování velkých obchodních firem, vyhodnocování jejich TOP žebříčků a řada dalších charakteristik obchodu i jeho dodavatelů.

Jsou všechny obchodní organizace členy vašeho svazu?

V naprosté většině. Doufám, že je to i výrazem ocenění dosavadní práce našeho svazu a vnímání jeho významu pro zaměstnavatele a podnikatele nejen v obchodu, ale i v cestovním ruchu. Dovoluji si zcela průkazně tvrdit, že Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR je vrcholným představitelem těchto dvou oborů nejen v ČR, ale i v Evropě. Stvrzuje to svým postavením v představenstvu a Správní radě evropského svazu obchodu EuroCommerce a také přes své členské sdružení AHR i ve vedení HOTREC, což je vrcholná mezinárodní asociace v oboru pohostinství. Svaz nesdružuje jenom obchodní řetězce nebo velké hotely a společnosti v gastronomii, ale je stejně rozhodným zástupcem malých a středních podnikatelů v těchto oborech, pro jejichž podporu či třeba integraci se snaží dělat vše, co je v jeho silách. Vždyť tito podnikatelé tvoří hodně přes 90 % z firem činných v obou oborech. Velkoobchod a maloobchod je druhým největším zaměstnavatelem v české ekonomice. Je schopen z určité části i absorbovat pracovní sílu, která může být v jiných oborech obtížněji zaměstnatelná. Z tohoto důvodu je náš svaz také členem tripartity, kde v rámci zaměstnavatelské delegace hájí zájmy zaměstnavatelů v zastupovaných oborech jako sociální partner.

Jste členem České statistické rady. Má to vliv na dobrou respons vašich členů?

Podle mých poznatků soudím, že dlouholetá trvale vyhodnocovaná spolupráce našeho svazu s Českým statistickým úřadem souběžně i s Vysokou školou ekonomickou je zárukou dobré informovanosti naší členské základny o významu a potřebách statistiky. Vyžadování kvalitních souhrnných informací je opodstatněné tehdy, funguje-li řádný kvalitní respons. Proto také naši spolupráci ze strany svazu i na vrcholné úrovni každoročně hodnotíme, proto se též pravidelně podílíme na tvorbě obsahu a pravidel statistických zjišťování tak, jak je připravuje ČSÚ.

Na čem bude váš svaz v nejbližší době s ČSÚ spolupracovat?

Již z předchozích odpovědí vyplynulo, že naší snahou je a nadále bude, abychom společně i za přispění akademické sféry působili na zkvalitňování informací o vývoji spotřebitelského trhu, podnikatelských strukturách obchodu a jejich výkonnosti, abychom dále pokročili ve strukturálních analýzách a rovněž tak v možnostech využití regionální spolupráce krajských složek našeho svazu a ČSÚ. Velice rádi bychom v blízké budoucnosti přistoupili ke spolupráci s ČSÚ na provedení cenzu obchodních sítí jako jedné ze základních podmínek další optimalizace sítí, jejich zkvalitňování a kompatibility s kohezní politikou a dalšími aspekty obchodního podnikání a tržních služeb.

Alena Géblová | odbor vnější komunikace

Více než čtvrtina Čechů už nakupuje přes internet

Nejčastěji objednaným zbožím bylo v roce 2011 oblečení a obuv, dále pak vstupenky, kosmetika, zdravotnické prostředky a sportovní potřeby. V nakupování přes internet převažují mladí lidé.

Ve 2. čtvrtletí roku 2011 uvedlo 2,5 mil. lidí (28 % z celkového počtu obyvatel ČR a 43 % z celkového počtu uživatelů internetu), že nakoupilo v uplynulých 12 měsících přes internet. Za posledních 5 let tak došlo k nárůstu počtu nakupujících přes internet o téměř 1,5 mil.

Vzdělání hraje důležitou roli

Nejčastějším zbožím nakupovaným přes internet je jednoznačně oblečení a obuv (45 %). Dvě pětiny Čechů si objednalo vstupenky na kulturní či sportovní akce. Mezi další zboží, které se těší oblibě nakupujících přes internet, patří kosmetika, zdravotnické prostředky (27 %), sportovní potřeby (26 %), knihy/časopisy (19 %) a elektronika (19 %).

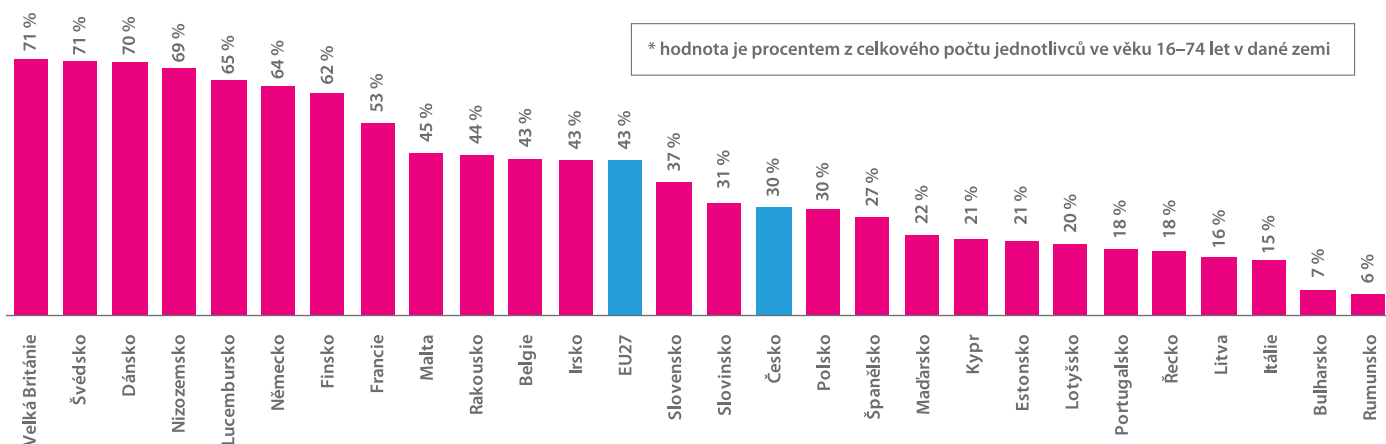
Ženy na rodičovské dovolené patří ke skupinám osob, které **nejvíce nakupují přes internet**.

I když mezi nakupujícími přes internet v průměru nepatrně převažují muži nad ženami, ve vě-

kové kategorii 16–24 let je tomu naopak. Z hlediska dosaženého vzdělání jednoznačně nejčastěji

přes internet nakupují absolventi vysokých škol. Přes internet v roce 2011 ale nakoupila také třetina

Jednotlivci nakupující přes internet v zemích EU*

Zdroj: Eurostat

osob s maturitou. Zajímavé je také zjištění, že ženy na rodičovské dovolené patří ke skupinám osob, které nejvíce nakupují přes internet, takových byla v roce 2011 více než polovina.

Ženy versus muži

Mezi oběma pohlavími existují výrazné rozdíly, pokud jde o druh zakoupeného zboží, které se však nikterak neodlišují od nákupních zvyklostí v kamenných obchodech. Například sportovní potřeby, elektroniku, mobilní telefony, počítačový hardware i software nakupují

častěji muži. U žen se těší velké oblibě nákup oblečení a módních doplňků. V posledních 12 měsících si je objednalo téměř 60 % žen (z nakupujících přes internet). Čtyři z deseti žen si zakoupily nějaký kosmetický přípravek či zdravotnický prostředek.

Jak již bylo zmíněno, přes internet hojně nakupují ženy na rodičovské dovolené, které však nakupují téměř výhradně oblečení, obuv a módní doplňky (70 % z žen na rodičovské dovolené nakupujících přes internet), kosmetiku a zdravotnické prostředky (36 %). V nákupu vstupenek ať

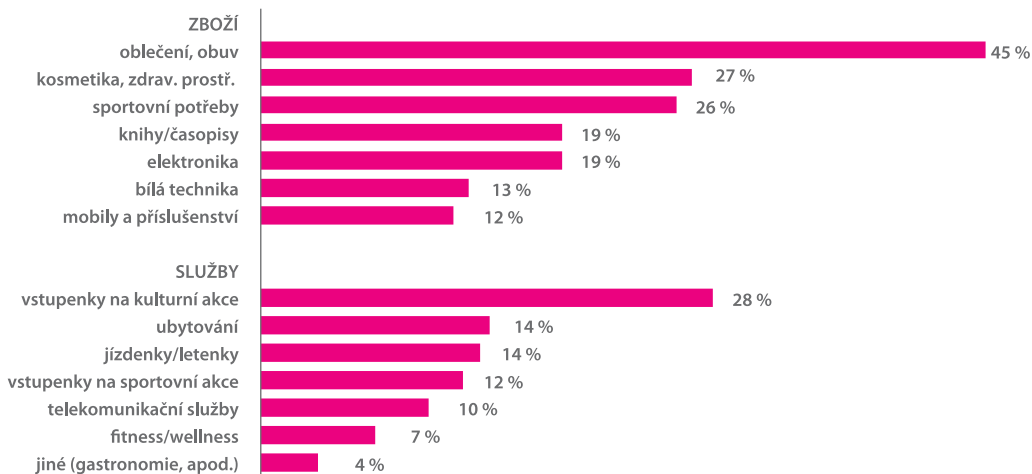
Il lidé v důchodovém věku nakupují přes internet. Někteří vášnivě.

už na kulturní či sportovní akce patří první místo studentům. Ti pak s oblibou nakupují ještě kni-

hy, časopisy a sportovní potřeby (tyto druhy zboží nakoupila v roce 2011 asi třetina ze všech studentů nakupujících přes internet).

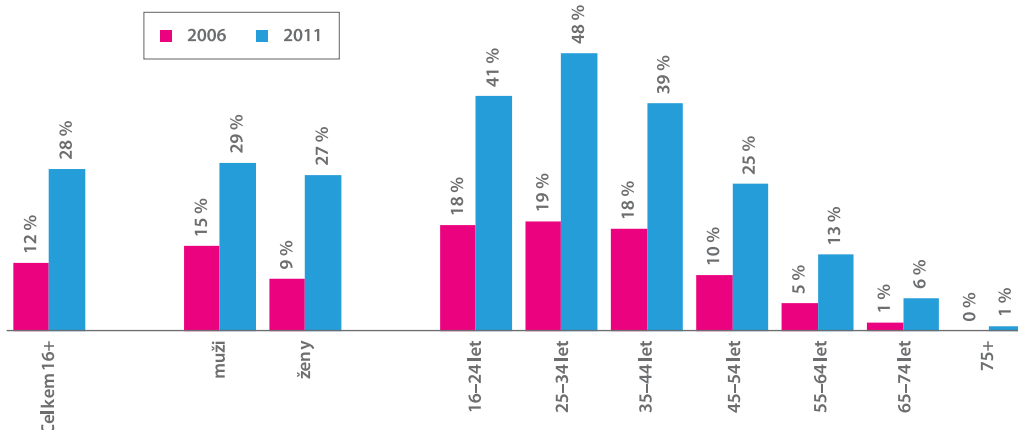
Zboží a služby nakoupené přes internet

(% jednotlivců, kteří nakoupili v posledních 12 měsících přes internet)

Zdroj: ČSÚ

Nakupování přes internet (% jednotlivců v dané socio-demografické skupině)

Zdroj: ČSÚ

Za Evropou zaostáváme

Česko v nakupování přes internet zaostává za průměrem EU27. Přestože u nás došlo za posledních 5 let k nárůstu o téměř 150 %, jsme až na 16. místě. První místa na žebříčku tradičně obsadily Velká Británie, Švédsko, Dánsko, Nizozemsko a Lucembursko. V těchto zemích nakupuje přes internet sedm z deseti osob starších 16 let.

Romana Malečková
oddělení statistiky výzkumu,
vývoje a informační společnosti

Nepřehlédněte

Tématem březnového vydání časopisu Statistika & My bude využívání ICT

Pokud se chcete dozvědět více o tom, jak české domácnosti a jednotlivci využívají informační a komunikační technologie, k čemu nejvíce využívají internet a kolik času na něm stráví, nenechte si ujít příští číslo časopisu Statistika & My, které bude věnované statistikám ICT.

Non-response za minulého režimu neexistovala

Moje kamarádka Ilona Písaříková se v 70. letech vyučila aranžérkou. Dnes už nemá o aranžování výloh skoro nikdo zájem, tak má problém se uživit. Jenže to není jediná věc, která se v maloobchodu změnila. Analytička Českého statistického úřadu **Alena Hellerová** podává svědectví, jaké potíže měli po roce 1990 naši statistici.

V roce 1977 jste začala pracovat na Federálním statistickém úřadu a o rok později jste začala pracovat ve statistice vnitřního obchodu ČSÚ. Jak to dnes hodnotíte?

Tehdy šlo spíše o velmi podrobnou evidenci, která měla za cíl porovnávat plánované ukazatele s dosaženými výsledky. Statistik neměl příliš velký prostor pro využívání matematicko-statistických metod a uplatnění nějaké vlastní invence. Na našem trhu operovalo jen osm krajsky organizovaných obchodních podniků, které byly řízeny Ministerstvem vnitřního obchodu. Na venkově pak působila spotřební družstva – Jednoty, která byla organizována okresně. Do maloobchodu se zahrnovaly i Restaurace a jídelny, Mototechna a Benzina. Do zpracování tak vstupovala data maximálně ze stovek podniků.

Jaké zboží je **nedostatkové**, věděla v praxi každá hospodyně. I Jiřina Švorcová.

To není mnoho. V čem spočívala práce statistiků?

Jejich hlavním úkolem bylo každý měsíc co nejrychleji sečíst data o maloobchodním obratu a čtvrtletně i o prodejích konkrétních sortimentů – v korunách i naturálních jednotkách.

Takže z dnešního pohledu úplně něco jiného.

To určitě. Na druhou stranu je pravda, že jsme o situaci na vnitřním trhu měli daleko větší přehled než dnes. Věděli jsme přesně, co, kde, a v jakém regionu se prodává. O rychlosti tzv. Rychlých hlášení si dnes můžeme nechat jen zdát. Jenže ta rychlost byla k ničemu.

Proč?

Protože problémy vnitřního obchodu dlouhodobě přetrvávaly. Nespokojenost spotřebitelů byla noční můrou tehdejších státních orgánů.

Teprve ke konci 80. let se začaly v oblasti statistiky maloobchodu používat i jiné ukazatele než jen meziroční indexy prodeje.

V té době neexistovala ochrana individuálních údajů, takže se mohly prezentovat i informace o ziskovosti a produktivitě jednotlivých podniků Restaurací a jídelen a sestavovat žebříčky úspěšnosti. V té době jsme začali využívat osobní počítače.

Generace narozená v 90. letech již nezažila jako jejich rodiče, že byly doby, kdy na trhu chyběl základní sortiment. Jednalo se o tzv. „nedostatkové zboží“. Měli jste přehled, co všechno na trhu chybí?

Jaké zboží je nedostatkové, věděla v praxi každá hospodyně. Jinak tyto informace sbíraly od svých podřízených podniků Ministerstvo vnitřního obchodu a vedení spotřebních družstev. My jsme je od nich jen přebírali a vkládali je do tzv. „zápisek“, což byly většinou čtvrtletně vydávané krátké analýzy. Ty se pak projednávaly v poradním orgánu předsedy Českého statistického úřadu. Samozřejmě, že se do toho promítla osobní zkušenost jednotlivců. Jednou nemohla manželka jednoho ředitele sehnat kapesníky. A tak trval na jejich zapsání do zápisů. Jenže seznam nedostatkového zboží byl tak rozsáhlý, že jsme museli vybírat jen to zboží, které mělo nejvyšší nedostatkovost, nebo se v seznamu objevilo nově.

Jakou měli statistici před rokem 1990 jistotu, že údaje, které od podniků dostávají, jsou správné?

Mohli jsme vstupovat do podnikové evidence a dohlížet na správnost nám poskytovaných dat. Na rozdíl od současnosti měli tehdy statistici

„Spoléháme na
budoucí využití
administrativních dat,“
říká **Alena Hellerová**.

u pracovníků maloobchodních podniků respekt. Data byla přesná, a co bylo hlavní, neexistovala non-response.

Maloobchod, s výjimkou let 1950–1990, byl vždy doménou malých živnostníků a několika významných velkých podniků. Jak reagovali statistici na změny, které přišly po roce 1990?

Malá privatizace a bohužel i oblast živnostenského zákona nebyly realizovány s ohledem na potřeby statistiky. Během dvou let jsme úplně ztratili představu o rozložení prodejen. Asi v roce 1994 nás od totálního chaosu zachránilo to, že doposud zaevidovaní podnikatelé se museli přeregistrovat. V té době bylo v našem registru přes milion subjektů. Statistika neměla osvojeny nástroje, jak s tak velkou skupinou respondentů naložit. Nejprve proto získávala údaje od podniků se sto a více zaměstnanci. Teprve později probíhalo celoplošné šetření u podniků

» Během dvou let jsme úplně ztratili představu o rozložení prodejen.

s 25 a více zaměstnanci. Naštěstí zůstali u nás v úřadu po rozdělení federace odborníci – například Josef Študlar, kteří měli s metodami výběrových šetření zkušenosti. Hodně nám pomohla i spolupráce s francouzským statistickým úřadem INSEE. Musím zmínit i Pavla Skotnicu, dnešního ředitele odboru metodiky realizace statistických zpracování ČSÚ, který nám ještě jako student pomohl zavést měsíční výběrové šetření v maloobchodě. Od roku 1995 se v ČSÚ stalo pravidlem zveřejňovat data dopočtená na celý základní soubor, tedy i za ty statisíce živnostníků, z nichž většinu jsme nikdy žádným statistickým výkazem neoslovili.

Máte přehled o tom, jaká non-respons je mezi fyzickými osobami, které podnikají v obchodu?

Bohužel vysoká. Podnikatelé mají pocit, že je statistika zbytečná a je pro ně jen přítěž. Navíc tvrdí, že dávají data finančním úřadům, tak proč je my také nevyužíváme. Těžko jim vysvětlujeme, že nemáme přístup ke všem informacím. Také pro ně není argumentem, že administrativní data dostáváme pozdě. Přesto na jejich budoucí využití hodně spoléháme, abychom naše respondenty zbytečně nezatěžovali. Například za rok 2010 jsme jim roční výkaz už neposílali.

Alena Hellerová

PRAXE: statistička od roku 1972 (FSÚ, ČSÚ) | **VZDĚLÁNÍ:** Vysoká škola ekonomická, obor ekonomicko-matematické výpočty | **RODINA:** vdaná, dvě děti, tři vnuci | **PŘÁTELÉ:** spolužáci a statistici | **ZÁLIBY:** hraní s malými dětmi, historie, cestování | **KRÉDO:** S úsměvem jde všechno líp, i když to nejde.

Kdy naposledy uskutečnil ČSÚ census maloobchodní sítě a kdy plánuje další?

Poslední proběhl v roce 1999, stál 15 milionů a výsledky byly pro odborníky docela překvapivé. Těch zhruba 110 tisíc provozoven nikdo nečekal. Experti odhadovali pouze 70 tisíc. V té době tu již byly obchodní řetězce, ale převažovala forma supermarketů, hypermarkety se teprve rozjížděly a obchodní centra prakticky neexistovala.

Další rozvoj maloobchodu by si nový census určitě zasloužil. Původně se plánoval pro rok 2005, pak 2009 a dnes je zatím stále v nedohlednu. Důvod je jednoduchý – ČSÚ na něj nemá peníze a ministerstva, která by jej mohla zorganizovat z evropských fondů, nemají potřebné zkušenosti a uplatňují požadavky na nás. Je to tak trochu začarovaný kruh. Ministerstvo průmyslu a obchodu by si přálo, aby census zorganizoval ČSÚ. Bylo by však nutné, aby se na tuto náročnou akci vyčlenily finanční prostředky přímo do našeho rozpočtu, jako tomu bylo v roce 1999.

Alena Géblová | odbor vnější komunikace

Konjunkturální průzkumy v Evropě i ve světě

V listopadu 2011 se v Bruselu konal již pátý společný workshop Evropské komise a OECD věnovaný konjunkturálním průzkumům v **podnikatelské a spotřebitelské sféře**. Cílem setkání byla další harmonizace průzkumů v rámci zemí OECD.

Vzhledem k významu, které tyto průzkumy pro sledování hospodářského vývoje v Evropské unii mají, jsou konjunkturální průzkumy v Evropě harmonizovány. Evropská komise na jejich provádění přispívá v rámci grantového programu Podnikatelských a spotřebitelských průzkumů (Business and

vybraných službách a porozumění znění otázek respondenty. V nejisté době účastníci diskutovali i o zvýšené poptávce po včasných a mezinárodně srovnatelných datech o vývoji hospodářství. Zabývali se také hodnocením programu konjunkturálních průzkumů jejich uživateli z řad oficiálních institu-

Za ČSÚ se účastní zástupci oddělení konjunkturálních průzkumů. Odpovídají za provádění, vyhodnocení a mezinárodní publikování výsledků konjunkturálních průzkumů mezi českými firmami a podnikateli.

Consumer Surveys). Hlavní pozornost první části programu byla věnována přechodu na klasifikaci NACE Rev. 2, kterou konjunkturální průzkumy používají již od května 2010, zavádění některých nových otázek do průzkumu ve

cí, bank, analytiků i podnikatelů. Zástupkyně ekonomických analýz Evropské centrální banky Daniela Schackis vyjádřila eminentní zájem o souhrnná data a metadata.

Další část jednání pak pokračovala za účasti kolegů ze statis-

Měsíční kvalitativní průzkumy zjišťují názory podnikatelů na ekonomiku.

Souhrnné indikátory důvěry

V podnikatelské sféře **měsíční kvalitativní průzkumy** zjišťují názory manažerů ohledně současného a budoucího vývoje ekonomické situace, výroby, zaměstnanosti nebo cen jejich firmy. Poskytují tak cenné a včasné informace o vývoji konjunkturální situace a jako takové jsou nedílnou součástí sledování ekonomického cyklu. Názory na stav a vývoj ekonomické a finanční situace, nezaměstnanosti nebo úspor se zjišťují také mezi spotřebiteli. Výsledkem obou částí jsou pak **souhrnné indikátory důvěry**, které podávají včasnou a přehlednou informaci o vývoji i vyhlídkách hospodářství. Více na www.czso.cz

tických úřadů a centrálních bank jiných zemí OECD. Na úrovni OECD je míra harmonizace konjunkturálních průzkumů o poznání nižší, ovšem srovnatelné kvalitativní průzkumy se úspěšně provádějí ve Spojených státech, Švýcarsku, Japonsku i v dalších zemích. Právě zástupci těchto zemí vystoupili s příspěvky na téma včasného zachycení ekonomické nejistoty ve světě a bodů obratu. Řečníci z Izraele a Mexika pak hovořili o svých zkušenostech ze zavádění harmonizovaných průzkumů a jejich využívání.

Jak využít výsledky?

Asi nejpodnětnější bylo jednání, na kterém byly prezentovány příklady úspěšného využití dat z konjunkturálních průzkumů k ekonomickému výzkumu. Příspěvky byly zaměřeny například na odhad neinflačního využití výrobních kapacit v průmyslu nebo prognózy

vývoje potenciálního produktu a bodů obratu. Velká pozornost byla věnována také srozumitelnému podání výsledků konjunkturálních průzkumů tvůrcům hospodářských politik, které se právě v době krize jeví ještě důležitější.

Jednání podtrhlo význam, který konjunkturální a spotřebitelské průzkumy mají při hodnocení vývoje hospodářství, a úspěchy, které byly dosaženy na poli jejich celoevropské harmonizace. Zejména v době turbulentních změn se tyto průzkumy, podle účastníků jednání, osvědčily jako včasné a flexibilní nástroj sledování ekonomického cyklu. Oddělení konjunkturálních průzkumů zde získalo cennou zpětnou vazbu a další podněty ke své činnosti ve sféře kvalitativní statistiky.

Pavel Hnát
oddělení konjunkturálních
průzkumů

Bankám dominuje zahraniční kapitál

Když se ve druhé polovině 90. let prakticky zhroutil segment malých bank v České republice, byl to důsledek krize likvidity. Když na přelomu nového milénia musel stát nákladně sanovat úvěrová portfolia největších českých bank, která i je málem uvrhla do propasti, šlo o krok, bez něhož by nebyl možný prodej jeho majetkových podílů. Privatizací do evropských rukou se z velkých českých bank staly **dceřiné společnosti pod zahraniční kontrolou**, která je z mnoha tržních pohledů kontrolou prakticky stoprocentní.

Peněžnictví je u nás v rukou zahraničního kapitálu.

Nikoli automobilky, ale peněžnictví je v České republice prakticky celé pod kontrolou zahraničního kapitálu. Je „nejglobalizovanějším“ odvětvím české ekonomiky.

Když příliv přímých investic vrcholil

Masivní příliv peněz v podobě přímých investic z Evropy do českých finančních institucí kolem roku 2000 byl součástí první silné investiční vlny. ČR se stala zemí, kde byl objem získávaných zahraničních investic v přepočtu na obyvatele jed-

ním z nejvyšších na světě. Obrovské peníze přicházely tehdy ze zahraničí především díky prodejm státních podílů v největších českých firmách. Došlo tak i na banky.

„Velká čtyřka“...

Prodejem svých podílů do rukou zahraničních investorů ztratil český stát kontrolu nad čtyřmi největšími bankami v ČR. Prodej části Investiční a poštovní banky (IPB) japonské investiční bance Nomura byl později napadán kvůli příliš nízké prodejní ceně, především však

s ohledem na skutečnost, že Nomura nebyla investorem strategickým, ale finančním. Vyvedením nejceněnějších aktiv držných IPB a jejich následnými prodeji cizím investorům, k němuž poté došlo, se dostaly do zahraničních rukou i značky spojené s tzv. českým „rodinným stříbrem“, jako byl např. Plzeňský Prazdroj (novým vlastníkem se stal pivovar z Jihoafrické republiky).

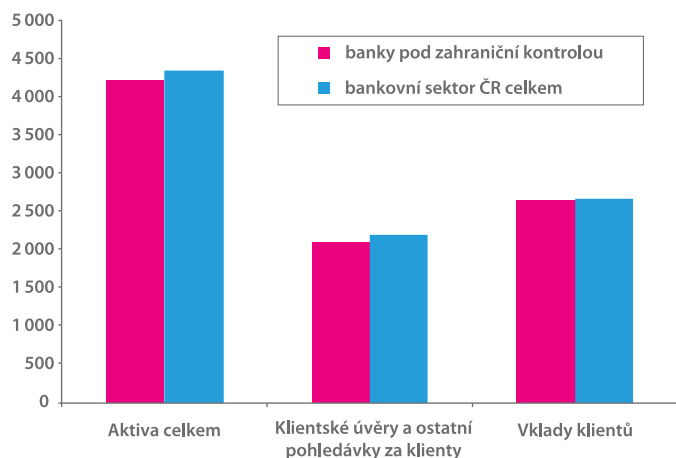
...pak jen „trojka“

IPB byla velmi dobře tržně orientovanou bankou. Její mnohé ob-

chody však atakovaly hranici přijatelného rizika. Po svém faktickém pádu v roce 2000 se stala součástí již rovněž do zahraničních rukou privatizované Československé obchodní banky (ČSOB). Tě stát poskytl stoprocentní garance za všechna aktiva nabytá IPB. Došlo tedy k fúzi mimořádně výhodné pro nového nabyvatele IPB a nevýhodné pro stát. Cenná na IPB byla její finanční skupina. Některé dceřiné společnosti byly ve své oblasti lídry trhu. Nejen velmi úspěšná Českomoravská stavební spořitelna budující marketingovou strategií

Aktiva, úvěry a vklady

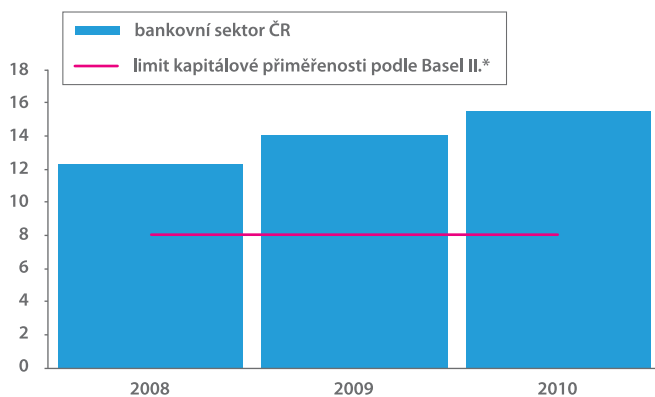
(v mld. korun)

Zdroj: ČNB

Kapitálová přiměřenost

(v % rizikově vázaných aktiv)

*Druhá z Basilejských smluv (doporučení pro bankovní právo a regulace Basilejské komise pro bankovní dohled)

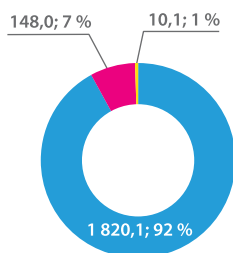
Zdroj: ČNB

Úvěry od bank pod zahraniční kontrolou

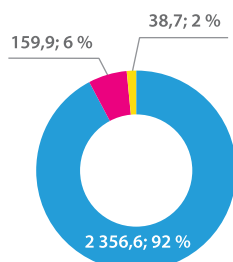
(v mld. korun)

Klientské úvěry a ostatní pohledávky za klienty (v mld. korun)

Vklady klientů (v mld. korun)

■ CZK
■ EUR
■ mimo CZK a euro

■ CZK
■ EUR
■ mimo CZK a euro

Zdroj: ČNB

(„Liška“), ale třeba i co do počtu klientů relativně silný penzijní fond. Privatizaci IPB tak lze hodnotit jako velmi nepovedenou. Následné vyvážení špatných aktiv banky do Konsolidační agentury znamenalo další zátěž pro české daňové poplatníky. Ti museli současně sanovat i obrovskou masu převáděných špatných pohledávek z portfolií Komerční banky (KB) a České spořitelny (ČS).

Malá banka koupila velkou

Privatizace ostatních tří velkých českých bank již probíhaly více-méně standardně. ČSOB nezískala německá Deutsche Bank, jak se všeobecně předpokládalo, ale malá, původně rodinná belgická banka KBC. Také ČS koupila ve srovnání s ní maličká rakouská Erste Bank, jejíž klientská báze byla proti pěti milionům klientů ČS neporovnatelná. Ani v Rakousku nepatřila Erste mezi největší banky. Měla však jasnou růstovou strategii s cílem akvizic ve středoevropském regionu, kterou také později naplnila. Aktuálně však není s ohledem na svou maďarskou expozici v příliš uspokojivém postavení. Potíže tamějších retailových klientů se splácením hypoték poskytnutých v cizích měnách totiž řešila maďarská vláda ve prospěch svých občanů (tj. splátkami určenými směnným kurzem forintu, který neodpovídá jeho tržnímu kurzu). To se promítá do nižší ziskovosti Erste Bank a stojí možná také za nedávným snížením ratingu Rakouska (spolu s dalšími šesti zeměmi eurozóny), které agentura Standard & Poors zdůvodnila právě rizikem rakouských bank ve vztahu k jejich některým středoevropským akvizicím.

Co přinesli noví vlastníci

Komerční banku (KB) získala v roce 2001 v konkurenci bavorské Hypovereinsbank a francouzské

Crédit Agricole nakonec světová Société Générale za cenu 40 mld. korun. Polovinou této částky byl dotován Fond dopravní infrastruktury. Privatizační výnos z prodeje státních podílů velkých českých bank byla jedna stránka věci, tou druhou byly doprovodné části kupních smluv. V nich např. Erste Bank přislíbila podpořit malé a střední firmy v ČR zvláštními (výhodnými) programy financování a také způsobem financování českého trhu s bydlením. To se také skutečně podařilo. Byl to právě produkt ČS Top bydlení, který rozhybal český hypoteční trh. Do té doby totiž banky poskytovaly nízké počty hypotečních úvěrů jen velmi úzkému okruhu klientů s nejvyšší bonitou. Právě jistým způsobem „dotované“ úrokové sazby hypoték od ČS přitáhly k vlastnickému bydlení velké množství zájemců o hypotéky. Přinutily však nepřímo ke snížení sazeb i ostatní banky a mohly stát za explozivním růstem hypoték v ČR. Ten vyvrcholil kolem poloviny uplynulé dekády.

Růst poplatků a provizí

Další změnou vyvolanou přícho-dem nových zahraničních vlastníků byla snaha rychle a výrazněji zvýšit návratnost vloženého kapitálu. Erste Bank si tento cíl vytkla do dvou let od získání ČS. Představa o 18% kapitálové návratnosti se zdála při tehdejší nákladovosti ČS číslem z říše snů. Investorovi se však splnila. Stejně jako konverze informačních systémů, zavedení internetového bankovníctví, posílené řízení rizik a inovace ve finančních produktech.

Ale bylo to drahé a v neúprosné logice věci vše platí klienti. Při nízkých úrokových sazbách v české ekonomice, které držela dole slabá inflace, se vlivem docilovaných marží čisté úrokové výnosy bank a jejich výnosy z poplatků a provizí prakticky vyrovnaly.

Kontrolují čtyři biliony aktiv...

Aktiva bankovního sektoru České republiky dosáhla v závěru roku 2010 výše 4 333,1 mld. korun, což bylo více, než kolik činil její nominální HDP. Z toho zahraniční banky měly pod kontrolou plných 96,9 % těchto aktiv, tj. 4,197 bil. korun. Většina aktiv je denominována v českých korunách (3,573 bil. korun), zbytek v eurech (524 mld. korun) a ostatních měnách (100 mld. korun). Převaha aktiv v českých měnách vyplývá z logické skutečnosti, že bankovní obchody jsou soustředěny hlavně na Českou republiku.

... a všechny vklady v ČR

Hlavní obsah aktiv bankovního sektoru v ČR tvoří úvěry klientům vč. ostatních pohledávek za klienty ve výši 2,175 bil. korun a také bankami nakoupené a držené cenné papíry (844 mld. korun). Obojí je také zcela v režii bank pod zahraniční kontrolou. Na srovnatelných objemech za celý bankovní sektor participuje tento segment z 96,3 %, resp. z 96,8 %.

Kde je však dominance zahraničních bank v ČR drtivá, jsou klientské vklady. Ty podléhají zahraniční kontrole z 99 % - jen pouhých 31 mld. korun z celkových 2,668 bil. korun vkladů v České republice uložili klienti jinam než do bank pod zahraniční kontrolou. Ty tak mají velmi levné primární zdroje použitelné pro své aktivní obchody. Základní kapitál v jejich bilancích dosahoval koncem roku 2010 jen 72,7 mld. korun, ale kapitál a rezervy 469 mld. korun. I zde byl podíl na hodnotách za celý bankovní sektor v ČR 91,6 %, resp. 97,1 %.

Neúměrná kapitalizovanost?

V čem vlastně tkví takový obchodní úspěch bank působících v České

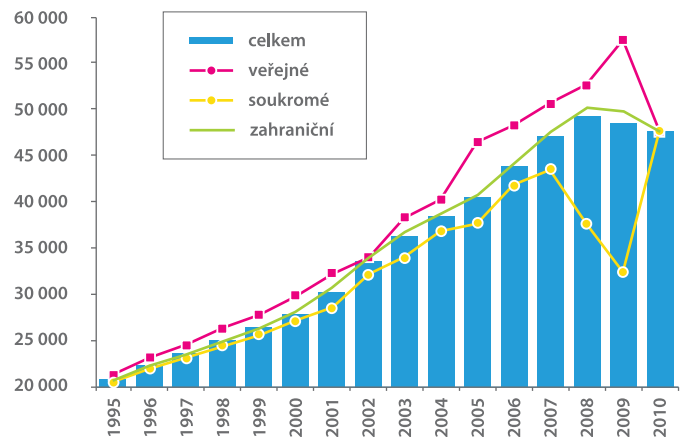
republice? Proč přečkaly krizi bez úhony, když se jejich „matky“ toply v problémech?

Důvodů je víc: především, zahraniční investoři získali při nákupu banky očištěné od špatných pohledávek. Mohutné kapitalizaci nic nebránilo. Už od roku 2002 byla jejich ziskovost velmi vysoká a návratnost vloženého kapitálu nad evropským průměrem. Zatímco západní banky ve větší míře chodí pro zdroje na kapitálový trh, jejich dceřiné společnosti v ČR používají již zmíněné velmi levné vklady klientů. Zobchodovávají je, což se pozitivně promítá do jejich marží. I když část zisků, kterou si stahují „matky“ zpět v podobě dividend, je obrovská, zůstává nerozdělná část z hospodářských výsledků předchozích let v úhrnu také velmi výrazná – zadržené zisky bankovního sektoru České republiky činily koncem předložského roku 124 mld. korun. I proto se jejich kapitál a rezervy blíží hranici půl bilionu. Prostor pro aktivní obchody pro pokrytí svých rizik tedy mají široký, ale peníze do ekonomiky nepouští – firmám začaly opět půjčovat až loňský rok. Do té doby stavy firemních úvěrů klesaly. Neuvolňují ani poplatkovou politiku.

Proto byla kapitálová přiměřenost v českém bankovním sektoru v roce 2010 dvojnásobně vyšší proti tomu, co předepisují světové konvence obezřetného fungování bank. Rostla i za krize. A banky v České republice měly štěstí – jejich portfólia cenných papírů neobsahovala ve větší míře rizikové strukturované instrumenty, které dokázaly srazit na kolena i banky globálních rozměrů. Je za takových okolností vůbec možné přechkat krizi jinak než v pohodě?

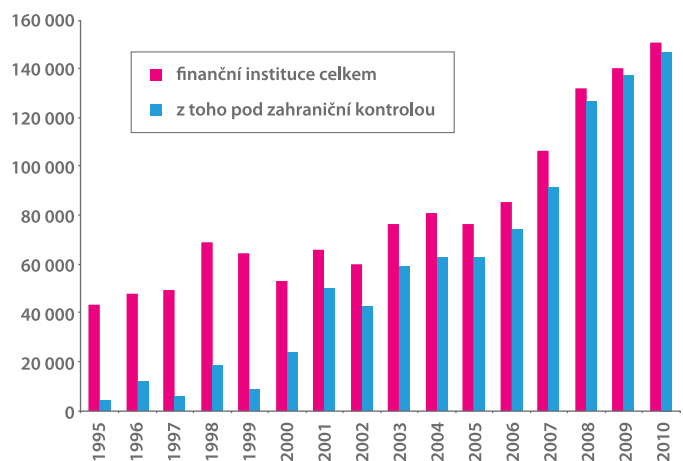
Drahomíra Dubská
oddělení svodných analýz

Průměrná mzda ve finančních institucích
(sektory podle vlastnictví, v korunách)

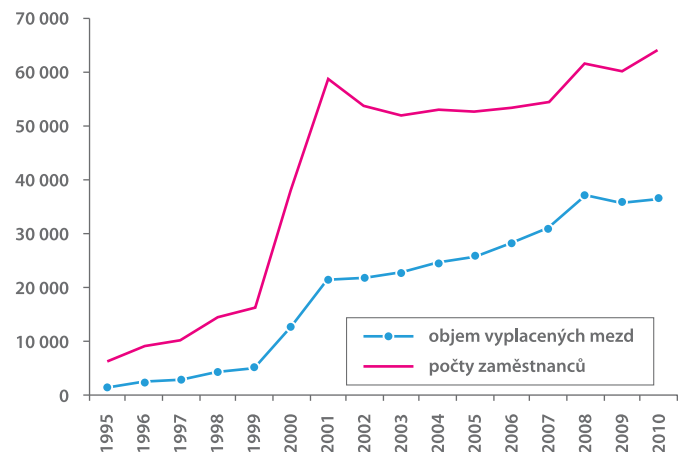
Zdroj: ČSÚ

Hrubá přidaná hodnota
(v mil. korun)

Zdroj: ČSÚ

Počty zaměstnanců a objem vyplacených mezd
(osoby; v mil. korun)

Zdroj: ČSÚ

Rok 2010 v našem zemědělství

V českém zemědělství došlo během posledních dvou desetiletí k rozsáhlým změnám. Jejich průběh mapují Agrocenzusy. První z nich se konal v roce 1995, další následovaly v letech 2000 a 2010. **Co ukázal Agrocenzus 2010** a jak jsme na tom v porovnání s ostatními evropskými zeměmi?

V rámci celé Evropské unie klesá počet zemědělských subjektů. Od roku 2003 došlo v celé EU27 k poklesu téměř o pětinu. Menším tempem se snižuje i výměra obhospodařované zemědělské půdy. V některých státech – Bulharsku, Lotyšsku a Estonsku – naopak došlo k jejímu nárůstu.

Družstev o čtvrtinu méně

Výsledky strukturálního šetření v roce 2010 ukázaly, že během uplynulých 10 let u nás klesl počet zemědělských subjektů o 13,8 %. Svou zemědělskou činnost ukončily především subjekty fyzických osob (úbytek o 16,6 %); jedním z důvodů bylo to, že právní forma „samostatně hospodařící rolník“

Agrocenzus 2010 – Strukturální šetření v zemědělství a metody zemědělské výroby

Zjišťoval údaje o velikosti a struktuře zemědělských subjektů, jejich výrobní orientaci, vybavenosti a o mimozemědělských a doplňkových činnostech. Účastnily se ho **všechny země Evropské unie** spolu s Norskem, Švýcarskem, Srbskem a Černou Horou. Agrocenzusy jsou pořádány v desetiletých intervalech od roku 1930. Nejprve probíhaly pod vedením Mezinárodního institutu pro zemědělství (IIA), od roku 1950 je koordinuje organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO). Statistický úřad Evropské unie zajišťuje šetření podle metodiky FAO od roku 1970.

Souhrnné výsledky pro celou republiku zahrnuje publikace **Agrocenzus 2010 – Strukturální šetření v zemědělství a metody zemědělské výroby**, která vyšla v srpnu 2011 (<http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/2126-11>). Další díl zaměřený na výsledky za jednotlivé kraje a okresy vyšel v říjnu 2011 a nese název **Agrocenzus 2010 – regiony** (<http://czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/2129-11>). V současné době je připravován třetí díl publikace, který se bude zabývat analytickým vyhodnocením výsledků a typologií farem podle hospodářské velikosti a výrobního zaměření.

byla k 1. květnu 2009 zrušena. Některé fyzické osoby tedy ukončily podnikání a ty, které pokračovaly v zemědělské činnosti, se musely přeregistrovat jako zemědělství podnikatelé (zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství). Počet subjektů právnických osob se zvýšil (nárůst o 9,1 %), zejména společnosti s ručením omezeným (nárůst o 33,7 %), počet družstev však poklesl o více než čtvrtinu (-28,8 %).

Zemědělské půdy ubývá

Česká republika si dlouhodobě udržuje první místo v průměrné výměře obhospodařované zemědělské půdy na jeden zemědělský subjekt ve srovnání s ostatními zeměmi EU27. Nicméně celková výměra obhospodařované země-

dělské půdy se pozvolna snižuje – v období 2000 až 2010 došlo k jejímu úbytku o 120 900 ha. V současné době zemědělské subjekty obhospodařují 3 483 500 ha, což představuje 96,6 % výměry v roce 2000. Během uplynulých deseti let docházelo k přesunům zemědělské půdy mezi subjekty fyzických a právnických osob. Zatímco subjektům fyzických osob přibyla zemědělská půda o 9,7 % ve srovnání s rokem 2000, subjektům právnických osob ubyla o téměř 8 %. Výrazný, téměř třetinový

úbytek (-30,7 %) obhospodařované zemědělské půdy zaznamenala družstva.

V současnosti se na celkovém počtu subjektů podílí fyzické osoby z 86,5 % a právnické osoby z 13,5 %, přičemž právnické osoby obhospodařují 70,9 % a fyzické osoby 29,1 % zemědělské půdy.

Celkový počet zemědělských subjektů tedy klesá rychleji než výměra obhospodařované zemědělské půdy a průměrná výměra zemědělského subjektu se zvyšuje – v současnosti dosahuje hodno-

ty 152,36 ha oproti 135,82 ha na 1 subjekt v roce 2000. Průměrná výměra subjektů fyzických osob činila na začátku dekády 38,96 ha, na konci dekády se zvýšila o třetinu, tj. na 51,23 ha. Naproti tomu u subjektů právnických osob došlo ve stejném období k poklesu průměrné výměry z 948,23 ha na 801,23 ha.

Rostlinná výroba vede

Největší počet zemědělských subjektů se zabývá rostlinnou výrobou

(8 848 subjektů; tj. 38,7 %), následuje živočišná výroba (7 399 subjektů; 32,4 %) a pak smíšené hospodářství (6 245 subjektů; 27,3 %). Zbylé 372 subjekty (1,6 %) se zabývají udržováním zemědělské půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu.

Téměř 85 % zemědělských subjektů se zabývá výhradně zemědělskými činnostmi, zbylých 15 % vykonává i nezemědělské činnosti, přičemž 11 % subjektů vykonává pouze jednu nezemědělskou činnost a zbylá 4 % dvě nebo více činností. Oproti roku 2000 došlo k ústupu nezemědělských činností. Tehdy uvedlo 13 % subjektů jednu nezemědělskou činnost a 6 % dvě a více činností. Mezi ně v roce 2010 nejčastěji patřily zemědělské smluvní práce pro jiný podnik (30 %), jiné než zemědělské smluvní práce (21 %) a cestovní ruch, ubytování a ostatní rekreační činnosti (13 %).

Jiná struktura pracovníků

Od roku 2000 do roku 2010 se snížil počet pracujících v zemědělství z 222 693 osob na 186 100 osob, přičemž podíl pravidelně zaměstnaných pracovníků klesl z 82 % na 71 %.

Zastoupení žen mezi pravidelně zaměstnanými pracovníky kleslo z 35,2 % na 33,4 %. Největší procento žen je zaměstnáno v zemědělství v Jihomoravském kraji (36,1 %), nejméně v Karlovarském kraji (26,1 %).

V roce 2010 bylo celkem 3 863 pracovníků zaměstnáno v zemědělství nepřímo, tj. přes agenturu práce nebo jako osoby samostatně výdělečně činné. Vedoucí pracovníci v podnicích právnických osob mají ve třech čtvrtinách případů úplné zemědělské vzdělání (tj. minimálně střední s maturitní zkouškou), zatímco v podnicích fyzických osob má téměř polovina

Základní charakteristiky zemědělských subjektů v Agrocencích 2000 a 2010*

Subjekty	Ukazatel	2000	2010	Index 2010/2000
Zemědělské subjekty celkem	Počet subjektů	26 539	22 864	86,2
	Výměra (ha)	3 604 400	3 483 500	96,6
	Průměrná výměra (ha)	136	152	112,2
Subjekty fyzických osob	Počet subjektů	23 714	19 781	83,4
	Výměra (ha)	923 775	1 013 303	109,7
	Průměrná výměra (ha)	39	51	131,5
Subjekty právnických osob	Počet subjektů	2 825	3 083	109,1
	Výměra (ha)	2 680 625	2 470 197	92,2
	Průměrná výměra (ha)	949	801	84,4

* Vzhledem k tomu, že se prahové hodnoty v roce 2000 lišily od hodnot stanovených pro rok 2010, jsou v tabulce pro rok 2000 uvedeny hodnoty přepočtené na prahové hodnoty pro rok 2010.

Zdroj: ČSÚ

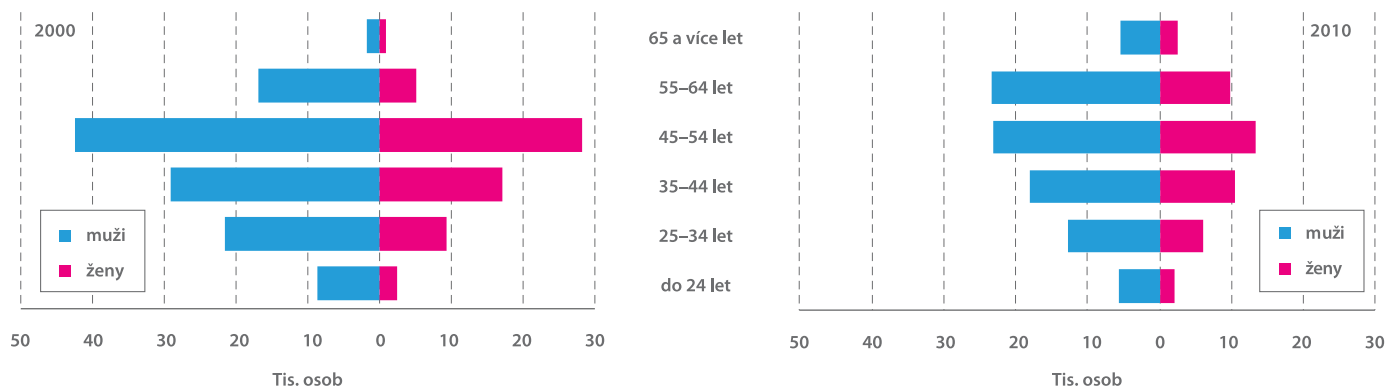
Mezinárodní srovnání základních charakteristik z šetření Agrocensus 2010 (předběžné výsledky)

	Zemědělské subjekty		Obhospodařovaná zemědělská půda		Průměrná výměra na 1 subjekt
	tis.	% z celkového počtu	tis. ha	% z celkové rozlohy	
EU27	12 053,8	100,0	170 027,3	100,0	14,1
Česká republika	22,9	0,2	3 483,5	2,0	152,4
Německo	299,1	2,5	16 704,0	9,8	55,8
Španělsko*	989,8	8,2	23 752,8	14,0	24,0
Francie	514,8	4,3	27 090,0	15,9	52,6
Maďarsko	577,0	4,8	4 610,9	2,7	8,0
Rakousko	154,0	1,3	2 997,1	1,8	19,5
Polsko	1 505,7	12,5	14 384,1	8,5	9,6
Rumunsko	3 856,3	32,0	13 298,2	7,8	3,4
Slovensko**	69,0	0,6	1 936,6	1,1	28,1
Velká Británie	202,4	1,7	15 918,0	9,4	78,6

(* data z roku 2009; ** data z roku 2007)

Zdroj: Eurostat

Věková struktura v zemědělských subjektech v letech 2000 a 2010

Zdroj: ČSÚ

vedoucích pracovníků jen praktické zkušenosti v oboru.

Věková struktura pracovníků v zemědělství se ve srovnání s předchozími šetřeními stále posouvá směrem k vyšším věkovým skupinám. V roce 2000 tvořili největší podíl pracovníci ve věku 45 až 54 let, nyní se vyrovnaly počty mezi touto skupinou a skupinou 55 až 64 let. Podíl pracovníků nad 65 let vzrostl z 1,5 % na 5,9 %, naopak podíl pracovníků do 24 let se téměř nezměnil (5,7 % v roce 2000 a 5,8 % v 2010). V subjektech právnických osob je zaměstnáváno jen velmi málo lidí z nejmladší i nejstarší věkové skupiny (4,6 % do 24 let a 3,0 % nad 65 let), v subjektech fyzických osob je věková struktura vyrovnanější a jmenované dvě skupiny tvoří 7,9 % a 10,7 % pravidelně zaměstnaných pracujících.

Travních porostů více

Zemědělská půda zaujímá 44,2 % z celkové rozlohy České republiky. Obhospodařovaná zemědělská půda je pak využívána ze 72,2 % jako orná půda, 26,7 % tvoří trvalé travní porosty a 1,2 % trvalé kultury. Oproti roku 2000 došlo k úbytku celkové rozlohy obhospodařované zemědělské půdy i orné půdy, naopak vzrostl podíl trvalých travních porostů.

Největší plochu orné půdy v současnosti zaujímají obiloviny (57,7 %) a z nich pšenice (33,1 %), následují technické plodiny (19,8 %) a pícniny na orné půdě (15,9 %). Největší nárůst mezi roky 2000 a 2010 byl zaznamenán u řepky a řepice (+39 tis. ha), ostatních olejnin (+32 tis. ha) a kukuřice (+22 tis. ha). Naopak poklesl zájem o pěstování víceletých pícnin (-114 tis. ha), pšenice (-88 tis. ha), ječmene (-62 tis. ha) a brambor (-12 tis. ha).

Největší plochy oseté obilovinami lze najít v okrese Znojmo (66 504 ha), z toho 37 224 ha zaujímá pšenice a 15 740 ha kukuřice na zrno. Cukrovka má největší osevní plochy v okrese Olomouc (5 526 ha), řepka a řepice v okrese Třebíč (12 311 ha). Brambory se pěstují na největších výměřích v okrese Pelhřimov (4 068 ha), pícniny v okresech Třebíč (14 061 ha) a Havlíčkův Brod (13 949 ha). Nejrozsáhlejší trvalé travní porosty se nacházejí v okrese Klatovy (40 416 ha) a ovocné sady v okrese Kolín (1 635 ha). Orná půda tvoří největší podíl z obhospodařované zemědělské půdy v okresech Nymburk, Vyškov, Kladno a Znojmo (ve všech čtyřech okresech nad 95 % výměry zemědělské půdy). V okrese Břeclav se na 11 % výměry obhospodařované zemědělské půdy (6 977 ha) rozprostírají vinice.

Úbytek 1,5 mil. prasat

Také v živočišné výrobě došlo ve sledovaném období ke změnám. Mezi roky 2000 a 2010 byly zredukovány stavy zvířat, s výjimkou ovcí a beranů (+118 tis. ks). Ubylo celkem 216 tis. ks skotu, 1 525 tis. ks prasat a 4 998 tis. ks drůbeže. Výrazně se redukovaly i netradiční chovy, jako chov křepek nebo kožešinových zvířat (současné stavy činí pouze 5 %, resp. 6 % stavů v roce 2000).

Největší intenzita chovu skotu byla zjištěna v okrese Ústí nad Orlicí (70 ks/100 ha zem. půdy). Nejrozsáhlejší chov ovcí je v okrese Vsetín (32 ks/100 ha zem. půdy). Nejvíce prasat se chová v okrese Semily (309 ks/100 ha orné půdy).

Včelařstvím se zabývá 530 zemědělských subjektů. Nejvíce z nich – 28 subjektů – je soustředěno v okrese Strakonice.

Změny ve výměřích obhospodařované zemědělské půdy mezi roky 2000 a 2010 (tis. ha)			
	2000	2010	Změna 2000-2010
Obhospodařovaná zemědělská půda celkem	3 604,4	3 483,5	-120,9
Orná půda	2 738,4	2 513,8	-224,5
Chmelnice	7,0	5,7	-1,2
Vinice	10,6	14,3	3,8
Zelinářské zahrady	4,6	0,2	-4,4
Ovocné sady	22,1	20,5	-1,6
Trvalé travní porosty	821,8	928,8	107,1

Zdroj: ČSÚ

Populární ekofarmy

V režimu ekologického zemědělství hospodaří celkem 2 357 zemědělských subjektů na 398 592 ha zemědělské půdy, z toho je 96 163 ha půdy v přechodném období.

Na 86,4 % výměry ekologicky obhospodařované zemědělské půdy se rozkládají trvalé travní porosty, 12,5 % výměry zaujímá

orná půda a zbylých 1,1 % trvalé kultury. S převahou trvalých travních porostů souvisí zaměření na chov koz (40,1 % z celkového počtu chovaných zvířat), ovcí (38,5 %) a koní (20,5 %). Dále se ekologicky chová 13,1 % skotu, 0,3 % prasat a 0,1 % drůbeže.

Počet subjektů zabývajících se ekologickým hospodařením mezi roky 2000 a 2010 vzrostl pětinásobně (ze 438 subjektů na 2 357 subjektů). Výměra obhospodařované zemědělské půdy v režimu ekologického hospodaření se ztrojnásobila (ze 132 244 ha na 398 592 ha).

Zatímco v Karlovarském kraji hospodaří ekologicky dvě pětiny zemědělských subjektů, méně než 5 % jsou zastoupeny ekofarmy

v rámci Prahy, Středočeského a Jiho-moravského kraje.

Ptali jsme se poprvé

Novou součástí Agrocenzu 2010 bylo Šetření o metodách zemědělské výroby (SAPM). Z jeho výsledků lze například stručně zmínit, že na 64 % výměry orné půdy se používají konvenční metody orby, 55 % výměry orné půdy je v zimním období chráněno výsevem běžných ozimů. Celkem 85 % ustajovacích kapacit pro skot představuje volně ustájení a 68 % ustajovacích kapacit pro drůbež tvoří bateriové klece. Dále bylo zjištěno, že z 35 % subjektů, které vlastní skladovací zařízení na chlévský hnůj, mají jen 2 % zakryté zařízení. Více než

Typologie farem

Úkolem Agrocenzu 2010 bylo také zabezpečení podkladů pro pro-počty typologie farem podle hospodářské velikosti a výrobního zaměření, které Český statistický úřad zpracovává společně s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací. Zemědělské subjekty jsou zde klasifikovány do devíti obecných typů výrobního zaměření, které se dále dělí na hlavní a speciální typy, a do 14 tříd ekonomické velikosti. Typologie farem je společná pro všechny státy EU. V neposlední řadě je šetření také podkladem pro aktualizaci registru farem, který slouží jako základna pro každoroční zjišťování v zemědělství. Výsledky šetření budou využity pro formování zemědělské politiky jak v Evropské unii, tak v České republice.

polovina (53 %) plochy zeleniny a jahod byla v roce 2010 zavlážděna. Od října 2009 do září 2010 bylo k zavláždění spotřebováno odhadem 11 147 tis. m³ vody.

Marcela Mácová
oddělení statistiky zemědělství
a lesnictví

Šetření podle evropských pravidel

Evropská legislativa nařizuje zahrnout do šetření všechny zemědělské podniky, které využívají alespoň **jeden hektar zemědělské půdy** nebo i méně, pokud pěstují vybrané plodiny či chovají určitý počet hospodářských zvířat.

Pokud členské státy používají prahovou hodnotu vyšší než jeden hektar, musí splnit povinnost pokrýt alespoň 98 % obhospodařované zemědělské půdy a alespoň 98 % z celkového počtu velkých dobytčích jednotek.

V České republice bylo pro splnění tohoto kritéria nutno získat data od zemědělských subjektů, které obhospodařují nejméně 5 ha vlastní nebo najaté zemědělské půdy nebo 1 ha sadů, případně 3 500 m² vinic. Dále se šetření týká subjektů, které pěstují zeleninu, jahody a květiny na ploše od výměry 2 500 m² ne-

K čemu slouží velká dobytčí jednotka?

Ke srovnání různých kategorií domácích zvířat. Pro lepší představu: například jedna dojnice odpovídá dvěma chovným prasečím nebo deseti ovcím.

bo chovají 5 kusů skotu či 10 kusů prasat, případně 10 kusů koz a ovcí, anebo 100 kusů drůbeže včetně běžců (tj. pštrosů a příbuzných druhů).

Oproti poslednímu strukturálnímu šetření v zemědělství v roce 2007 bylo možné v Agrocenzu 2010 některá data získat z admi-

nistrativních zdrojů, a tím redukovat rozsah výkazu. Týká se to především údajů o využití dotačních opatření pro rozvoj venkova. Ze stejného důvodu byl dotazník koncipován tak, aby zemědělské subjekty nemusely duplicitně vyplňovat údaje, které již poskytly v rámci běžných výběrových šetření „Výkaz o plochách osevu zemědělských plodin“ a „Soupis hospodářského zvířectva“.

Vlastní šetření Agrocenzu 2010 probíhalo v období od 1. září do 15. listopadu 2010. Právníkům a fyzickým osobám s větším rozsahem výroby byl výkaz zaslán poštou. U zemědělců s menším rozsahem prvovýroby bylo zjišťování provedeno tazateli přímo v místě jejich působení.

Marcela Mácová
oddělení statistiky zemědělství
a lesnictví

Kombinace studia a práce zvyšuje bohatství země

Osoby s dosaženým vysokoškolským vzděláním si v relativně krátké době – v průměru do 3 měsíců od ukončení studia – najdou zaměstnání. **Nejhůře jsou na tom osoby s dosaženým základním vzděláním.** Ty si najdou novou práci v průměru až za 11 měsíců.

Uplatnění mladých lidí na trhu práce se stále více dostává do popředí zájmu široké odborné veřejnosti ve všech evropských zemích. Známa skutečnost, že úroveň vzdělání je rozhodující pro uplatnění na trhu práce, se potvrzuje i u mladé generace vstupující na pracovní trh. Získání přinejmenším středního vzdělání s maturitou či v poslední době i vysokoškolského vzdělání, se stává standardem pro mladé lidi.

Příležitostí je málo

V České republice je situace možná ještě symboličtější, neboť ještě v nedávné době bylo vysokoškolské vzdělání vyhrazeno nejužší elitě obyvatelstva. V posledních deseti

letech však naopak můžeme sledovat masivní rozšiřování počtu vysokých škol v České republice.

Poslední roky na trhu práce jsou navíc charakteristické nižším počtem pracovních příležitostí pro mladé lidi a absolventy především.

kou mírou nezaměstnanosti mladých osob, naopak riziko ztráty zaměstnání postihovalo především osoby ve starším věku.

V mezinárodním kontextu je nejhorší uplatnění mladých lidí na trhu práce v zemích jižní Evropy,

pracovního trhu z hlediska kvalifikace pracovní síly.

Podle dosaženého vzdělání se v České republice zcela jednoznačně ukazuje, že osoby s dosaženým vysokoškolským vzděláním si v relativně krátké době od ukončení studia (v průměru do 3 měsíců) najdou zaměstnání. Nejhůře jsou na tom osoby s dosaženým základním vzděláním, které si najdou zaměstnání v průměru až za 11 měsíců.

Získání přinejmenším středního vzdělání s maturitou či v poslední době i vysokoškolského vzdělání se stává standardem pro mladé lidi.

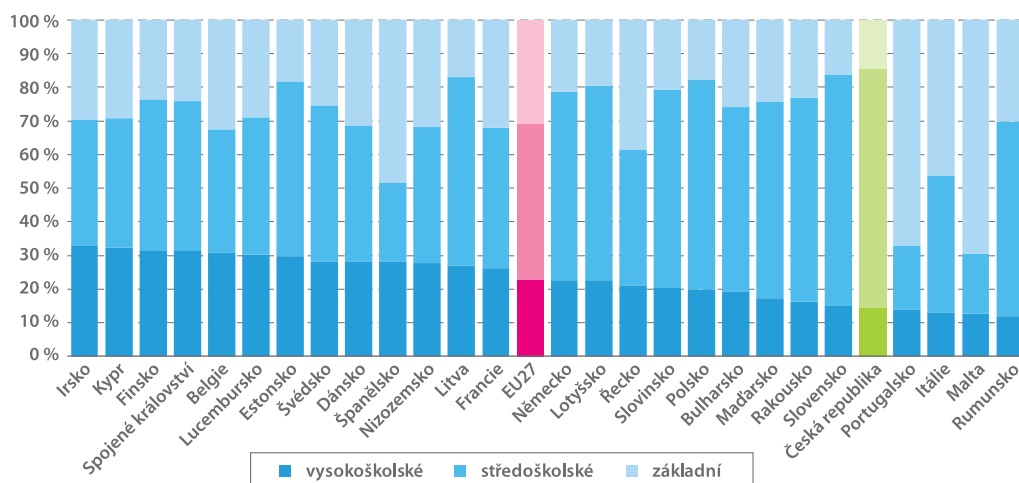
Úroveň dosaženého vzdělání tak může mít ještě mnohem vyšší význam v době, kdy je počet volných pracovních míst velmi omezený. Česká republika se přitom až do krizových let nevyznačovala vyso-

nejlépe jsou na tom státy severní Evropy. Obecně se ukazuje, že v bývalých postkomunistických zemích je význam vysokoškolského vzdělání nejvýznamnější, což lze dát do souvislosti s nenasyceností

Recept na úspěch

Stárnutí obyvatelstva bude v budoucnu přinášet požadavky na zapojení co nejvyššího počtu osob na trhu práce. V současné době

Obyvatelstvo ve věku 15-64 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání v zemích EU27 v roce 2010

Zdroj: Eurostat

Základní zdroj dat

Pro seminář „Význam vzdělávání pro trh práce v ČR“ to byly: **Výběrové šetření pracovních sil**, výsledky z jednorázového šetření **Vstup mladých lidí na trh práce z roku 2009 a data ze školských matrik** zpracované Ústavem pro informace ve vzdělávání. Vzhledem k tomu, že Výběrové šetření pracovních sil je ve stejné metodice šetřeno všemi státy EU, lze využít data i v mezinárodním kontextu.

se i přes rostoucí počet studujících osob do věku 30 let nezvyšuje míra zaměstnanosti studentů. V následujících letech by přitom kombinace studia a práce na kvalifikovaných pozicích přinesla prospěch nejenom samotným studentům, ale i české ekonomice. Příklady z jiných zemí (severní Evropa, Nizozemsko, Německo) ukazují, že právě kombinace stu-

dia a práce v daném oboru přispívá jednak ke zvyšování ekonomického bohatství států, jednak zvyšuje možnosti uplatnění absolventů na trhu práce. Právě tyto země se vyznačují vysokou mírou zaměstnanosti osob do věku 30 let. A zároveň zde studenti v průměru později dokončují vysokoškolské vzdělání. Nepřímo k tomu pomáhá široké rozšíření

částečných úvazků v těchto zemích. V České republice je zatím velmi nízké, pohybuje se v rozmezí 5–7 %.

Z pohledu budoucího vývoje je však nutné se těmito problémy zabývat. Vzhledem k stárnutí obyvatelstva v ČR lze předpokládat nárůst počtu pracovních pozic zvláště pro mladé lidi a na druhé straně neudržetelnost stavu bezplatného,

a to především vysokoškolského vzdělání. Vyšší participace studentů na trhu práce se může stát vedlejším pozitivním efektem, který bude stárnutí obyvatelstva přinášet.

Ivana Dubcová
Ondřej Nývlt
Lukáš Savko
oddělení pracovních sil,
migrační a rovných příležitostí

Vyhlídky českého trhu práce

Český statistický úřad a think-tank IDEA při CERGE-EI pořádají společně semináře k tématu **rezervy českého trhu práce a možnosti jeho budoucnosti**.

Jejich cílem je upozornit na fenomén stárnutí české populace. V budoucnu bude totiž ubývat lidí v produktivním věku. Společnost, stejně jako trh práce, se s touto skutečností bude muset vyrovnat. „Záměrem seminářů je na základě statistických dat popsat trendy na trhu práce, které mohou být důležitým podkladem pro rozhodování lidí ve veřejné sféře,“ shrnuje Ondřej Nývlt z ČSÚ základní myšlenky této aktivity.

Musí dojít ke změnám

V současné době je obvyklé, že zaměstnavatelé upřednostňují pracovníky v produktivním věku s dostatečnými zkušenostmi a profesní praxí. S ohledem na populační vývoj v České republice bude nicméně lidí v produktivním věku ubývat a pracovnímu trhu tak hrozí personální krize. Situaci lze řešit zapojením dosud pracovních málo využívaných skupin obyvatelstva, jako jsou např. absolventi středních a vysokých škol, matky s dětmi nebo starobní a invalidní důchodci. Těm dnes zaměstnavatelé nenabízejí vhodné flexibilní

Semináře k tématu rezervy českého trhu práce a jeho budoucnost

- Význam vzdělání pro trh práce v ČR (listopad 2011)
- Demografická projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 včetně cizinců (leden 2012)
- Zaměstnanost starobních a invalidních důchodců
- Postavení matek (otců) na trhu práce podle věku nejmladšího dítěte
- Trh práce a finanční příjmy pro státní rozpočet
- Shrnutí předchozích kapitol a nástin budoucího vývoje na trhu práce

Chcete se zúčastnit veřejných prezentací? Napište o zařazení do mailing listu na adresu: tomas.chramecky@czso.cz.

vazby, dostatek částečných úvazků ani pružnou pracovní dobu.

Mladí v nevýhodě

Management podniků v České republice není také zvyklý pracovat s různými skupinami osob na trhu práce. Zaměřuje se především na lidi se zkušenostmi, kteří na pracovním trhu již nějakou dobu fungují.

„Jako první jsou propouštěni ti, kteří pro zaměstnavatele dosud nepředstavují investici do lidských zdrojů, tzn. mladí lidé s nedostatkem zkušeností,“ upozorňuje Daniel Münich z akademického pracoviště CERGE-EI. S ohledem na stárnutí obyvatelstva se ale trh práce bude muset transformovat a integrovat do sebe nejen studenty a absolventy škol, ale i ostatní zmínované složky společnosti, které dnes na trhu práce žádané nejsou (jedná se zejména o důchodce), anebo je jejich činnost legislativně podvázána, jako je tomu např. u matek na rodičovské dovolené.

Bohumila Beranová
tisková mluvčí a kancléřka
předsedkyně ČSÚ

Strasti evropských statistiků

Investice podniků do vědy a výzkumu představují pro statistiky prubířský kámen exaktnosti ve sběru dat. Přeražení klíčových jednotek z jedné NACE do druhé jim dělá potíže.

Slovenský statistický úřad uspořádal vloni v říjnu dvoudenní seminář „Statistika výzkumu a vývoje“.

Setkali se na něm odborníci ze Slovenska, Maďarska, Slovinska, Rakouska a Česka, kteří se zabývají shromažďováním a zpracováváním dat, jež charakterizují stav výzkumu a vývoje.

Diskuse o metodice

„Na workshopu se mimo jiné diskutovalo o metodice shromažďování potřebných dat. Jelikož v tomto

směru nevydal Eurostat jednoznačné pokyny a Frascati manuál dává statistikám z oblasti výzkumu a vývoje pouze hrubé obrysy, jen jakousi základní páteř, je na jednotlivých statistických úřadech, jak se sběru dat chopí,“ vysvětluje Martin Mana, vedoucí oddělení statistik výzkumu, vývoje a informační společnosti v Českém statistickém úřadu.

Největší problém se týká velkých podniků, resp. jejich investic do vědy a výzkumu.

„Jen několik málo firem může pokrýt až 90 % výdajů na vědu a výzkum v podnikatelském sektoru. Je proto žádoucí, aby statistiky podchytily právě tyto jednotky. Zároveň ale hrozí, že snížení výdajů byt jediného podniku může dramaticky ovlivnit statistiky na národní úrovni,“ podotýká Mana.

Eurostat si pro nadcházející období klade za cíl zdokumen-

tovat finanční přínos vědy a výzkumu do celého národního hospodářství.

Roztříštěnost názorů

Ze semináře vyplynulo, že realizaci těchto statistik nechává na jednotlivých zemích. Vystoupení statistických odborníků prokázala roztříštěnost názorů na možnost kvantifikace výstupů v oblasti vědy a výzkumu.

„Rozdílný úhel pohledu mají nejen jednotlivé statistické úřady, ale i lidé, kteří pracují v rámci jednoho statistického úřadu. Jiný názor sdílí pracovníci, kteří se věnují národním účtům, jiný ti, pro které je denním chlebem měření výstupů v oblasti vědy a techniky,“ konstatuje Mana a dodává, že nejdále v této věci postoupili statistici ze Slovinska, Rakouska a Slovenska. „I když nastílnili urči-

tý postup jak celou problematiku uchopit, stále se ukazuje, že ne vždy lze výsledky vědy a výzkumu hodnotit prostřednictvím financí. Je nanejvýš zřejmé, že prostá tabulka stylu má dáti – dal nebude postačující,“ sděluje statistik. Perspektivní se podle jeho názoru jeví komplexní statistika, ve které bude figurovat několik ukazatelů najednou a která se bude vzájemně prolínat.

Bude nutné přenést tuto problematiku z úrovně workshopů do jednacích sálů Eurostatu. Právě tam by měl vykrystalizovat jednotný postup jak metodologicky pojmut tuto novou oblast statistiky.

Robin Rašín
oddělení statistik výzkumu,
vývoje a informační společnosti

Věděli jste, že v EU27...

se reálný příjem na pracovníka v zemědělství v EU27 zvedl o 6,7 % v roce 2011, následně po vzrůstu o 12,6 % v roce 2010? Tento nárůst je důsledkem o 3,9 % vyššího reálného příjmu v zemědělství a současně poklesem nákladů na pracovní sílu v zemědělství o 2,7 %. Odhaduje se, že mezi lety 2005 a 2011 reálný příjem na pracovníka v zemědělství celkem vzrostl o 18,3 %, zatímco náklady na pracovní sílu v zemědělství poklesly o 15,2 %. Z pohledu států se reálný příjem na pracovníka v zemědělství zvýšil v osmnácti členských státech a poklesl v osmi. Nejvyšší nárůst se očekává u Rumunska (43,7 %) a Maďarska (41,8 %), vysoký je i v České republice (23,5 %). Naopak nejhlubší propad se očekává v Belgii (-22,5 %), na Maltě (-21,5 %) a v Portugalsku (-10,7 %).

se v listopadu 2011 v meziměsíčním srovnání objem maloobchodu v eurozóně snížil o 0,8 % a v EU27 o 0,6 %? V meziročním srovnání však index maloobchodu klesl o 2,5 % v eurozóně a o 1,3 % v EU27. V meziměsíčním srovnání nejvíce poklesl prodej potravin, nápojů a tabákových výrobků o 0,8 % v eurozóně a o 0,7 % v EU27. Z hlediska členských států se celkem maloobchod snížil ve třinácti a vzrostl v sedmi z nich. Největší propady zažily Portugalsko (-2,6 %), Malta (-1,6 %) a Rumunsko (-1,0 %). Nejvyšší nárůsty byly zaznamenány v Lotyšsku (4,2 %), v Irsku (2,0 %) a v Litvě (1,9 %).

byla v prosinci 2011 bleskově odhadovaná roční inflace v eurozóně 2,8 %? Inflace v eurozóně se měří podle indexu spotřebitelských cen měnové unie (MUICP). Pro jeho bleskový odhad používá Eurostat prvotní informace o cenách, které jsou za referenční měsíc ve členských státech, a také předběžné informace o cenách energií.

míra nezaměstnanosti v listopadu 2011 činila v eurozóně 10,3 % a v EU27 byla 9,8 %? Ani v jednom případě se míra nezaměstnanosti oproti říjnu 2011 nezměnila. Eurostat odhaduje, že v EU27 vloni v listopadu bylo 23,674 mil. lidí bez práce, z toho 16,372 mil. bylo v eurozóně. To znamená, že oproti říjnu 2011 počet nezaměstnaných v EU27 vzrostl o 55 tis. a v eurozóně o 45 tis. Ve srovnání s listopadem 2010 nezaměstnanost v EU27 vzrostla o 723 tis. a v eurozóně o 587 tis. Z členských států zaznamenaly nejvyšší míru nezaměstnanosti Rakousko (4,0 %), Lucembursko a Nizozemsko (4,9%). Naopak nejvyšší byla ve Španělsku (22,9 %), Řecku (18,8 %) a v Litvě (15,3 %). V listopadu 2011 zaznamenaly USA míru nezaměstnanosti ve výši 8,6 % a míra nezaměstnanosti v Japonsku byla 4,5 %.

Jiří Růžička
oddělení plánování mezinárodní spolupráce

Nový pohled na sociální třídy

Vloni odstartoval dvouletý mezinárodní projekt **Evropská socio-ekonomická klasifikace – ESeG**, který přinese nový pohled do statistické analýzy.

Může propojit údaje např. o počtu dětí, průměrném věku dožití, zdravotních problémech, režimu pracovní doby, příjmu, stupni dosaženého vzdělání, využívání volného času a politických postojích občanů.

Zajímavé mohou být také analýzy sociální mobility, tedy jak děti dědí společenský status po svých rodičích nebo pohled na sňatky osob z různých společenských tříd.

Konsorcium, složené ze zástupců Eurostatu a národních statistických úřadů Francie, Itálie, Maďarska a České republiky, nezačíná svou práci na projektu na zelené louce. Již v minulých letech byla připravena verze socio-ekonomické klasifikace označovaná jako ESeC. Nyní bude především potřeba ji aktualizovat v souvislosti s novou verzí Klasifikace zaměstnání ISCO-08 (CZ-ISCO), která se používá od roku 2011. Kon-

sorcium si buduje síť vzájemně spolupracujících odborníků nejen z národních statistických úřadů, ale také přidružených vědecko-výzkumných institucí. Český statistický úřad spolupracuje s odborníky ze Sociologického ústavu Akademie věd České republiky a s Janem Kellerem, který od roku 2000 působí jako profesor sociologie na Fakultě sociálních studií Ostravské univerzity.

Dvě cesty zjišťování

První dvě fáze projektu jsou věnovány přípravě, organizaci a zhodnocení kvality podkladových proměnných pro ESeG.

Porovnají se výsledky z hlavních zdrojů: Výběrového šetření pracovních sil (Labour force survey) a Šetření příjmů a životních podmínek EU-SILC. Budou analyzovány jejich časové řady a ověřeny

proměnné (ISCO-08 na 3ciferné úrovni: postavení v zaměstnání, ekonomický sektor /odvětví/ a supervize/vedení podřízených).

Při metodice je možné volit dvě cesty: buď postupovat shora od akademického rozčlenění populace na socio-ekonomické třídy a jejich provázání s proměnnými, nebo postupovat zdola od co nejpřesněji definovaných pracovních pozic, u každé se rozhodnout, do jaké socio-ekonomické skupiny patří, a pak agregovat směrem vzhůru. Výhodou první metody je jednoznačnost a srozumitelnost. Za její nevýhodu lze označit omezenou přesnost. Druhá cesta by přinesla lepší výsledky, ale je nesmírně pracná. Navíc by mohla být nesrozumitelná pro širší obec uživatelů.

Statisticy, kteří na projektu pracují, si často kladou otázku, jak se přiblížit k datovým zdrojům.

V dostupných celoevropských databázích je v současné době kódována nová klasifikace zaměstnání ISCO-08 pouze u Výběrového šetření pracovních sil. Ta sice dává velmi zajímavé informace o pracovním trhu a některých důležitých demografických veličinách, ale už ne údaje o příjmech a životních podmínkách domácností (to by umožnilo šetření EU-SILC, které zatím není podle ISCO-08). Proto bude pro testování nezbytné použít převodník. Mezi další ožehavé otázky, které se snaží statistici rozlousknout, patří i ta, jak bude probíhat kódování celých domácností, tedy kdo bude považován za hlavu domácnosti (tzv. referenční osoba).

Dalibor Holý
odbor statistiky trhu práce
a rovných příležitostí

Dva pohledy na sociální třídy

Pro stanovení škály sociálních tříd lze ještě vycházet ze dvou pohledů: první je nahraditelnost pracovníka (tzv. lidský kapitál) a druhý samostatnost při práci. Pro nejvýše postavené třídy, saláriát, je typická obtížná nahraditelnost a velká volnost v rozhodování, včetně režimu pracovní doby. Jejich odměna pak závisí více na postu, který zastávají, než na aktuálním výkonu. Naopak příslušníci nižší, pracující třídy, jsou snadno nahraditelní. Práci konají podle přesných příkazů nadřízených. Jejich odměna pak přímo závisí na vykonané práci. Uprostřed mezi nejvýše a nejnižší postavenými třídami se nacházejí mezilehlé třídy.

Co jsou to sociální třídy? Skupiny lidí s odlišným společenským statutem, kteří jsou si blízcí svými postoji a chováním, a zároveň se odlišují od jiných skupin. **Společenský status** je možné teoreticky konstruovat podle různých klíčů, podle prestiže, moci či majetku. Pro praktické účely je ale potřeba definovat třídy na základě informací, které se reálně zjistí v šetřeních v domácnostech. K tomu se nabízí vycházet z postavení na trhu práce. Zaměstnání, které vykonáváme, totiž zásadním způsobem determinuje náš status ve společnosti a naše chování.

Krajské statistické ročenky 2011

V závěru loňského roku vydal ČSÚ ve všech krajích **tradiční, obsahově sjednocené** krajské statistické ročenky. Vycházejí již od šedesátých let minulého století.

Krajské statistické ročenky obsahují průřez všemi oblastmi, které je možno popsat statistickými ukazateli, a to jak ze zjišťování Českého statistického úřadu, tak ze zjišťování nebo z administrativních zdrojů jiných resortů.

Údaje o kraji úřad publikuje za roky 2008 až 2010, ve vybraných ukazatelích pak v delší časové řadě (od roku 1995).

V rámci jednotlivých krajů publikuje ČSÚ data v členění podle okresů, v kapitole 25 pak údaje podle správních obvodů (obcí s rozšířenou působností, obcí s pověřeným obecním úřadem), měst a také základní informace o obcích. Pro odborníky i laiky je určité výhodou důsledná unifikace ročenek ve všech krajích, což zjednodušuje vyhledání srovnatelných údajů.

Po obsahové stránce krajské ročenky navazují na ročenku celo-

V současné podobě byly krajské statistické ročenky vydány již **po jedenácté**.

státní. Mají shodné členění kapitol, poskytují podrobnější údaje, především z hlediska územního členění kraje. Proti minulým ročenkám nedošlo k výrazným změnám.

V kapitole Obyvatelstvo čtenáře jistě zaujmou nově zařazené údaje o naději dožití mužů a žen v členění podle okresů. V kapitole Makroekonomické ukazatele,

kteřá navázala na revizi národních účtů, se nachází výsledky revize regionálních účtů. V oblasti Zemědělství lze zase nalézt vybrané údaje z Agrocenzu 2010 v členění podle okresů.

Krajské statistické ročenky připravili ve vzájemné kooperaci a úzké spolupráci pracovníci oddělení regionálních analýz a informačních služeb v jednotlivých krajích.

Každá obsahuje 307 tabulek, zhruba 20 grafů, 20 barevných kartogramů a 3 barevné mapy. Publikace jsou doplněny charakteristikou kraje a rozsáhlými metodickými vysvětlivkami.

Jan Honner
odbor informačních služeb ČSÚ

Hledáte statistické informace? Navštivte Ústřední statistickou knihovnu a prodejnu ČSÚ

OTEVÍRACÍ DOBA

Ústřední statistická knihovna

po a st: 8–17 hodin

út a čt: 8–15 hodin

pá: 8–12 hodin

Prodejna ČSÚ

po a st: 8–17 hodin

út a čt: 9–12 a 13–15 hodin

pá: 9–12 hodin

Naleznete je v přízemí budovy ČSÚ v Praze na Skalce (Na padesátém 81, Praha 10, vedle stanice trasy Metra A Skalka).

Knihovna: <http://library.czso.cz>

Prodejna: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prodej_a_objednavky_statistickych_publikaci_nove

Jak se změnilo obyvatelstvo Prahy?

Zájemce o podrobné demografické údaje i za malá území uvnitř hlavního města jistě uspokojí publikace **Vývoj obyvatelstva v hl. m. Praze v letech 2001–2010**.

Titul navazuje na publikace, které popisovaly demografickou situaci a vývoj v hlavním městě. Tyto souhrnné údaje vydává úřad od roku 1958.

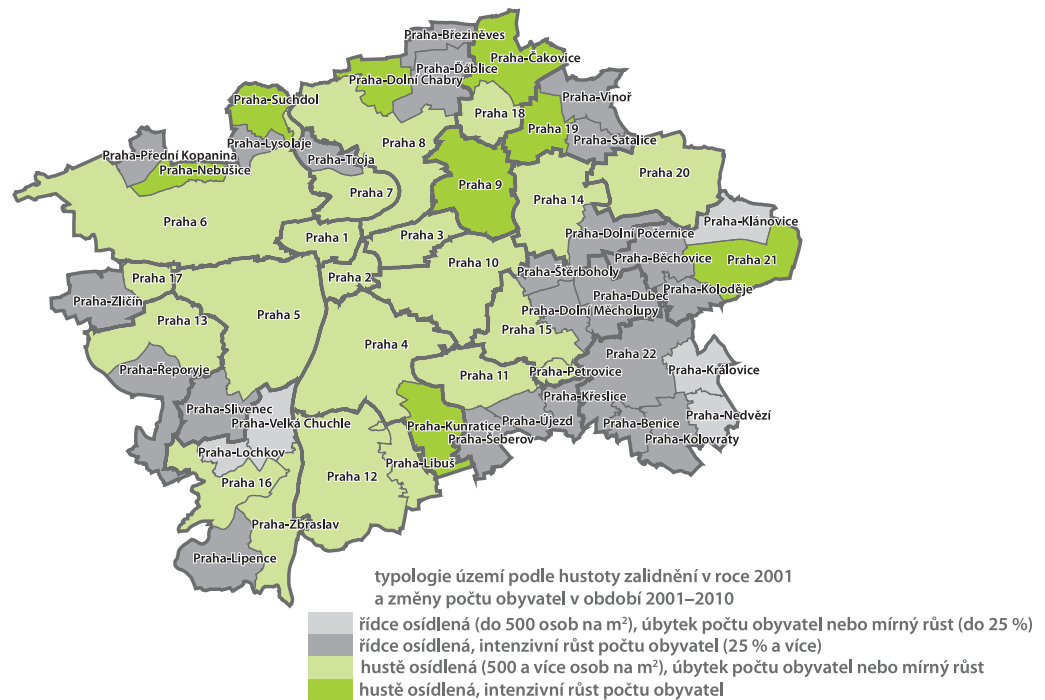
Oproti předcházejícím vydáním je titul rozšířen o některé další charakteristiky obyvatel (stěhování osob podle místa stěhování a věku, stěhování podle státního občanství). Nově jsou zahrnuty i časové řady za samosprávná území v hlavním městě – 57 městských částí.

Údaje za vnitřní části Prahy se odvíjí od výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001.

Změna počtu obyvatel

K území Prahy byly v několika etapách připojeny okolní obce, jejichž následný vývoj byl ovlivněn právě jejich novým umístěním v hlavním městě. Proto se současné městské části velikostně značně liší. Největší městská část Praha 4 s té-

Soustředění obyvatel v rámci Prahy a změna jejich počtu v období 2001–2010

Zdroj: ČSÚ

měř 130 tis. obyvateli se na počtu obyvatel Prahy podílí 10,2 %, její území tvoří 4,9 % celkové rozlohy města. Na opačném konci žebříčku stojí městská část Praha-Nedvězí, jejíž 250 obyvatel tvoří pouze 0,1 ‰ celkového počtu obyvatel Prahy, rozlohou se na území hlav-

ního města podílí rovněž velmi málo (8 ‰).

Území Prahy na jedné straně tvoří hustě zalidněné městské části, jejichž počet obyvatel se za posledních deset let zvyšoval jen velmi mírně (nebo se snižoval) – 20 městských částí, většinou se jedná

o centrální části nebo sídliště na okraji metropole. Na druhé straně najdeme v Praze městské části, které byly v roce 2001 řídce osídleny, ale jejichž atraktivita se v letech 2001–2010 projevila intenzivním zvýšením počtu obyvatel (23 celků v okrajových částech Prahy). Nejvíce jsou soustředěny na jihovýchodě hlavního města a často se jedná o území obcí přičleněných k území Prahy v letech 1968 a 1974.

Vývoj obyvatelstva v hl. m. Praze v letech 2001–2010

Od roku 2001 je většina demografických událostí v Praze územně určena na úrovni základních sídelních jednotek (ZSJ). Například narozené dítě je přiřčeno ke stavu obyvatel ZSJ, ve které se nachází trvalé bydliště matky.

Pro zachycení pohybu obyvatel a určení aktuálního stavu obyvatelstva a jeho struktury přebírá ČSÚ údaje o demografických událostech od obecních úřadů pověřených vedením matrik (sňatky, narození, zemřelí), Ministerstva spravedlnosti ČR, okresních a obvodních soudů (rozvody) a Ministerstva vnitra ČR (stěhování).

Publikaci najdete na:
www.praha.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kraj-p/104007-11-xa

Tomáš Dragoun
Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze

Tušení souvislostí ekonomického vývoje České republiky

Na svátek Tří králů se v ČSÚ uskutečnilo již v pořadí čtvrté vystoupení **Josefa Vláška**, vrchního ředitele Sekce produkčních statistik. „Chtěl bych alespoň trochu rozptýlit některá chmurná očekávání týkající se roku 2012,“ sdělil na úvod. Některé pasáže z jeho zajímavého vystoupení zveřejňujeme.

„Žijeme ve světě, kde se neustále prohlubuje dělba práce a specializace. Mezi nimi potřebujeme hledat nějaké spojníky a průsečky.“

Ohlédnutí

První seminář Josefa Vláška se uskutečnil v ČSÚ v červnu 2008. Bylo to v době, kterou nazval na vrcholu konjunktury.

„Čerpali jsme benefity ze vstupu do Evropské unie, čerpali jsme norské fondy, v řádech miliard korun byly využívány tzv. offsety, které byly společně s pronájmem gripennů uzavřeny. Vrcholil příliv zahraničních investic. V té chvíli téměř nikdo nepomyslel na to, že může být něco jiného než pokračování konjunktury. Nebylo to tak.“

Další seminář se konal v říjnu 2009.

„To setkání bych označil jako stav ‚na dně konjunktury‘. O čem jsem tehdy mluvil? Že došlo k odtržení reálné a finanční ekonomiky. Tehdy začaly být nově diskutovány otázky oceňování aktiv. Pomalu a spoje se začalo přiznávat, že růst byl také tažen rozsáhlými dluhy.“

Josef Vlášek komentoval ekonomický vývoj také u příležitosti statistického dne v roce 2010.

„Finanční krize, jak se ukázalo, byla spojena také s výrobou. Uká-

zalo se, že bez výroby se neobejdeme. Oživení vyvolalo představu, že všechno půjde hladce. Bohužel, až tak hladce to nepůjde.“

A proto jsme se na konci roku 2011 dostali do situace, kdy se diskutuje o tom, zda budeme klesat, růst nebo co se vlastně bude dít.“

Současnost pohledem přes sektory, odvětví a průřezy

„Nefinanční podniky nejsou v kritické situaci. Je tu prostor k získání příjmů. Zvýšení daní do 25 % je nepoloží a ani nikam jinam neutěčí. Totéž si myslím o finančních podnicích a bankách.“

V domácnostech dochází ke stagnaci a výrazné diferenciaci. Dopady nedokážu vyhodnotit, je to otázka zejména na sociology. Za nejpodstatnější považuji, že vklady obyvatelstva byly vyšší než jejich úvěry.

Naše zemědělství v roce 2011 dopadlo velmi dobře. Nedošlo ke kolapsu cen, byla dobrá úroda. Průmyslu se dařilo – jsme automobilová velmoc. Máme dobře ‚našlápnuté‘ v exportu a jsme otevření, což tlačí výrobce, aby drželi požadovanou kvalitativní úroveň výroby. Tak trochu jsme podcenili roli odvětví, která jsou na domácích surovinách závislá. Myslím si, že jsme schopni si vyrobit více domácích potravin a možná i kvalitnějších. Je prostor i v oblasti dřevařského průmyslu

„Jako nejpravděpodobnější mi připadá, že roky 2012 a 2013 by mohly skončit růstem nebo poklesem v rozmezí +1 až -1 %,“ říká **Josef Vlášek**.

a textilu. Stavbaři jsou teď po řadě obviněni, že stavějí draze, a po diskusích, kdo zavinil vlnící se dálnice, ve složitější situaci.

Myslím si, že bez oživení stavebnictví ekonomiku asi těžko oživíme. Obchod – tento segment bude zápasit v příštích letech s přebytkem kapacit. Doprava – i v roce 2011 pokračovala obnova vozového parku veřejné dopravy, je to vidět i v Praze a na železnici. Komunikace – operátoři v čase klesajících zisků hledají, jakým způsobem by své zisky udrželi nebo vrátili na tu neuvěřitelnou úroveň v předchozích letech.

Nezaměstnanost – je obrovským problémem. Budeme se chtít vrátit na úroveň 4–5 % nebo si budeme muset zvyknout na 8–10 % nezaměstnaných?

Vnější prostředí – otevřenost jsme ‚přestřelili‘. Nechtěl bych, aby

to vyvolávalo dojem, že bychom se měli někam vracet. Otevřenost zejména průmyslové výroby, pokud jsme orientovaní na export, je nutná a potřebná, protože jinak bychom se ztratili. Jsou tu obrovské možnosti tuto otevřenost diverzifikovat výrobně a teritoriálně, což nějakým způsobem začíná probíhat.

Jako nejpravděpodobnější mi připadá, že roky 2012 a 2013 by mohly skončit růstem (poklesem) v rozmezí +1 až -1 %. Se znalostí roku 2008 nelze vyloučit variantu vyššího propadu (například 5 %), a to v případě výrazného přerušování finančních toků v globálních finančních řetězcích.“

**zaznamenala Alena Géblová
odbor vnější komunikace**

Statistická data nejsou vždy využívána pro úpravu legislativy

„Některá připravovaná opatření v oblasti plateb sociálního a zdravotního pojištění, ale i daně z příjmu vycházejí z nedostatečné znalosti statistických informací,“ myslí se **Vladimír Stehno**, obchodní manažer, který si ve statistických informacích libuje. Jak jinak by také zjistil, jak si na tom jeho firma stojí ve vztahu ke konkurenci.

Cítíte se více uživatelem statistiky nebo jejím respondentem?

Po pravdě řečeno, se cítím být daleko více uživatelem než respondentem. Samozřejmě v řadě případů funguji i jako respondent. Například v různých průzkumech ze strany Hospodářské komory České republiky, Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR a Svazu českých a moravských spotřebních družstev.

Co vás ze statistiky nejvíce zajímá?

Nepochybně každého, byť i průměrného manažera, musí zajímat základní makroekonomická data ČR a jejich vývoj, a to i ve srovnání s obdobnými daty Evropské unie. Takže určitě důležité jsou pro mě ukazatele, které se týkají národního hospodářství, obyvatelstva, inflace, cen, příjmů a výdajů obyvatelstva a trhu práce. Jako manažera v obchodě mě pak samozřejmě zajímají data o obchodu a cestovním ruchu. Pro mě osobně začínají být stále důležitější například data vývoje poměru OSVČ ve vztahu k zaměstnancům. Velmi zajímavými daty, která však nejsou běžně k máni, jsou například srovnání poměru plátců či neplátců daní, zejména daně z přidané hodnoty ať již v kategorii fyzických osob či firem. Obdobně důležitý údaj je například poměr uhrazených daní na jednoho průměrného zaměstnance obchodní firmy a OSVČ. Zajímavými čísly je pak i srovnání těchto kategorií například u českých a zahraničních podnikatelů. Obávám se, že právě tato data nejsou vždy využívána pro průběžnou úpravu legislativy.

Jaké informace z Českého statistického úřadu nejčastěji ve své práci využíváte?

Důležitá jsou pro mě data o průměrném výkonu na jednoho pracovníka obchodu a vývoji průměrných mezd. Samozřejmě sleduji i vazby mezi oběma ukazateli. Podstatným ukazatelem je také účetní přidaná hodnota na jednoho pracovníka. Z těchto údajů pak následně porovnáváme, jak jsme konkurenceschopní.

Vzpomínáte si, kdy poprvé jste vyplňoval statistický výkaz a jaké jste měl při tom pocity?

Abych pravdu řekl, tak už je to poměrně dávno. Nastoupil jsem tehdy do firmy jako účetní do odboru informační soustavy. Bylo to v roce 1979. Pamatuji si na jeden dosti složitý výkaz, který se týkal rozvahových údajů. Pro mě to tehdy bylo objevení a mohu říci, že mě vyplňování některých údajů i docela bavilo. Avšak neměl jsem, a ani dnes nemám představu, k čemu tyto údaje mohly tehdy sloužit.

Jaká statistická data nejvíce postrádáte?

Jak už jsem se zmínil, postrádám nejenom já, důležitá data o srovnání vybraných parametrů a ukazatelů u OSVČ a zaměstnanců. Zajímají mě nejenom české, ale i zahraniční ať již právnické, či fyzické osoby. Některá připravovaná opatření v oblasti plateb sociálního a zdravotního pojištění, ale i daně z příjmu vycházejí podle mě z nedostatečné znalosti statistických informací. Rovněž postrádám statistická data, a zejména pak jejich využití, například o podílu jednotlivých účastníků na tvorbě DPH. Znalost těchto dat by měla za následek nikoliv prosté navýšení sazby DPH, ale zásadní rozšíření plátců daně a zejména daleko vyšší kontrolu výběru této naprosto zásadní daně.

Ing. Vladimír Stehno

VZDĚLÁNÍ: Vysoká škola ekonomická v Praze | **PRAXE:** 5 let jako účetní, 5 let jako vedoucí odboru řízení prodeje, 20 let jako manažer obchodní firmy | **RODINA:** ženatý, 4 děti | **ZÁJMY:** lyže, hudba, cestování | **ŽIVOTNÍ KRÉDO:** Trpělivost růže přináší.

Alena Géblová | odbor vnější komunikace

Kalendář akcí pořádaných ČSÚ

02 | 2012

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29											

TISKOVÉ KONFERENCE

14 Jak žijí cizinci v naší republice

RYCHLÉ INFORMACE

3 Maloobchod (prosinec 2011) | Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (5. týden) 6 Průmysl (prosinec 2011) | Služby (4. čtvrtletí 2011) | Stavebnictví (prosinec 2011)

7 Zahraniční obchod (prosinec 2011) | Cestovní ruch (4. čtvrtletí 2011)

10 Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (6. týden) 15 Indexy cen vývozu a dovozu (prosinec 2011) | Předběžný odhad čtvrtletního HDP (4. čtvrtletí 2011) 16 Indexy spotřebitel-

ských cen – inflace (leden 2012) 17 Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (7. týden) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (únor 2012) 20 Vybrané ukazatele hospodářství (prosinec 2011, leden 2012) 22 Indexy cen výrobců (leden 2012) 24 Konjunkturální průzkum (únor 2012) | Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (8. týden)

SEMINÁŘ

z cyklu „Uživatelé statistiky statistikům“

10 Ing. Rudolf Olšovský, Ph.D., ředitel odboru platební bilance ČNB

Poradna

Jak mám vyplnit roční statistický výkaz, jestliže se do něj mají uvádět údaje za minulý kalendářní rok, ale naše firma má stanoven hospodářský rok jinak?

Protože v ČR existuje možnost účtovat v hospodářském a nikoli v kalendářním roce, vyplývá z toho pro podniky s takovýmto účetnictvím možnost vyplňovat výkazy analogicky ne za kalendářní, ale za hospodářský rok. Problém nastává u ukazatelů, které jsou vázány na zpracování roční uzávěrky, neboť ta ještě nemusí být provedena (hospodářský rok v době vyplňování výkazu ještě není ukončen). V tomto případě je třeba, aby zpravodajská jednotka provedla tzv. kvalifikovaný odhad, tedy odhadla očekávaný údaj. Tento postup je zcela v soula-

du s praxí dlouhodobě ověřenou v ostatních evropských zemích a byl schválen jako odpovídající nařízením a metodice EU.

Co je to IČO?

Identifikační číslo (IČO) přidělují pracoviště správy registru ekonomických subjektů ČSÚ ostatním ekonomickým subjektům, tj. právnickým osobám, které vznikají jiným způsobem než zápisem do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku nebo rejstříku obecně prospěšných společností vedených obchodními soudy, které nejsou v evidenci občanských sdružení a v evidenci politických stran a hnutí

ministerstva vnitra nebo v evidenci církví a náboženských společností ministerstva kultury, organizačním složkám státu nebo fyzickým osobám s oprávněním k podnikatelské činnosti vydaným jiným orgánem než živnostenským úřadem. Více informací o IČO a jeho přidělení najdete na stránce Přidělování IČO. Pokud znáte název určité firmy a potřebujete zjistit její IČO, využijte jednoduchého Vyhledávání v RES (Registru ekonomických subjektů).

Kdo mi poradí se zaříděním ekonomické činnosti podle klasifikace CZ-NACE nebo při zařídění

výrobku či služby podle klasifikace CZ-CPA?

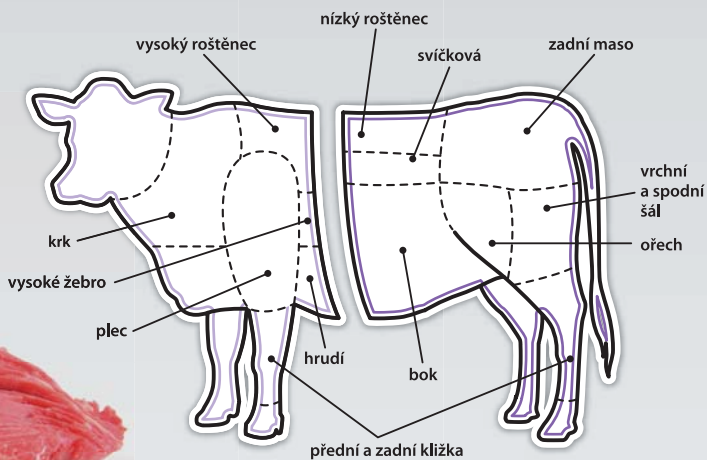
ČSÚ poskytuje bezplatnou metodickou pomoc při zařídění činnosti dle klasifikace CZ-NACE, příp. výrobků a služeb dle klasifikace CZ-CPA, pouze za účelem správného vyplnění statistických výkazů. Kódy statistických klasifikací však mohou být použity i pro jiné než statistické účely, pokud tak stanoví zvláštní zákon. Stanovení takového používání statistických klasifikací však již není v kompetenci ČSÚ. Pokud tak některý orgán státní správy učiní, přebírá plnou zodpovědnost za takové užití klasifikací a dotaz je třeba směřovat na tento orgán či instituci.

Další dotazy najdete na stránce „Časté dotazy“: <http://www.czso.cz/csu/faq.nsf/home>

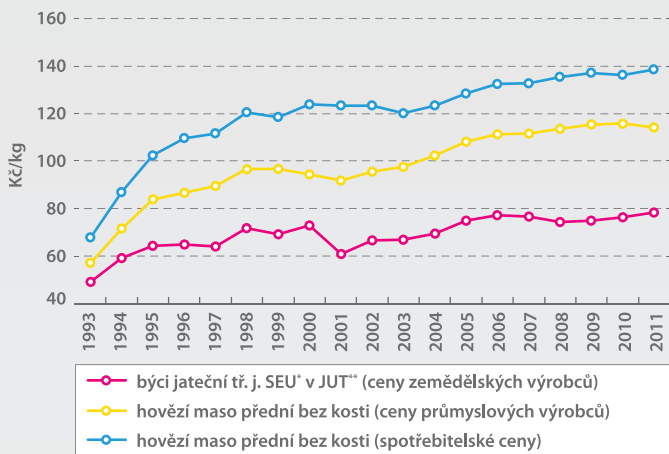

NÁKUPNÍ KOŠÍK | Vývoj ceny hovězího masa

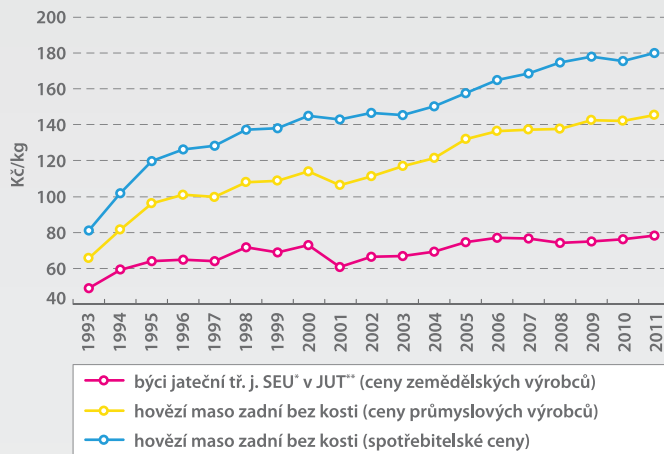
Grafy zobrazují **vývoj** průměrných spotřebitelských cen, cen průmyslových výrobců a cen zemědělských výrobců u vybraných komodit.

Ceny hovězího předního bez kosti a býků jatečných

Ceny hovězího zadního bez kosti a býků jatečných

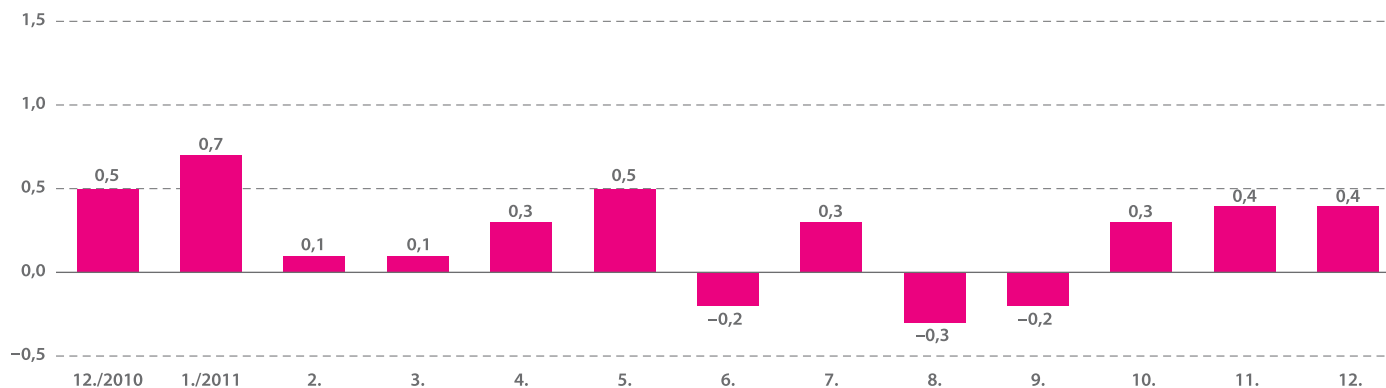

Poznámka: * S, E, U – třídy jakosti podle zmasilosti (osvalení); ** JUT – jatečně upravená těla

Zdroj: ČSÚ

INFLACE | Meziměsíční změny spotřebitelských cen (v %)

Zdroj: ČSÚ

Výběr výstupů ČSÚ v lednu 2012

e-101302-11 | Statistický bulletin - hl. m. Praha (1. až 3. čtvrtletí 2011)

Pravidelná informace o demografickém, ekonomickém a sociálním vývoji v hl. m. Praze a jejích správních obvodech a městských částech zpracovaná formou tabulek (obsahuje rovněž metodické vysvětlivky k jednotlivým kapitolám). Materiál je doplněn mezikrajskými srovnáními a daty za celou Českou republiku.

 zdarma

e-xx1302-11 | Krajské statistické bulletiny (1. až 3. čtvrtletí 2011)

Pravidelná informace o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v kraji a jeho okresech (jednou ročně i ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností) zpracovávaná formou tabulek (obsahuje rovněž metodické vysvětlivky k jednotlivým kapitolám). Materiál je doplněn mezikrajskými a meziokresními srovnáními a daty za celou Českou republiku.

 zdarma

e-2110-11 | Porážky hospodářských zvířat (listopad 2011)

Údaje o porážkách hospodářských zvířat za měsíc a od počátku roku v členění podle druhů (skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež) a krajů (kromě drůbeže). Počty poražených zvířat (kromě drůbeže), celková a průměrná živá hmotnost, celková a průměrná jatečná hmotnost a produkce masa.

 zdarma

e-0102-11 | Organizační statistika (4. čtvrtletí 2011)

Údaje o organizační struktuře národního hospodářství sestavené z dat vedených v registru ekonomických subjektů.

 zdarma

e-9501-11 | Ekonomické výsledky zdravotních pojišťoven (3. čtvrtletí 2011)

Základní údaje o počtu aktivních zdravotních pojišťoven, o zaměstnancích a mzdách, vybrané položky aktiv a pasiv, informace o výnosech zdravotních pojišťoven z pojistného a příslušenství podle skupin plátců a o nákladech vynaložených na zdravotní péči ze základního fondu zdravotního pojištění a z fondu prevence, případně z fondu na úhradu preventivní péče za příslušná čtvrtletí 2011.

 zdarma

e-03000-12 | Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Česká republika a kraje

První výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 zpracované podle místa trvalého pobytu občana. Obsahuje publikaci předběžných výsledků sčítání za Českou republiku a publikace za jednotlivé kraje. Srovnává výsledky sčítání od roku 1961 na úrovni České republiky a krajů. Přináší stručný komentář k základním výsledkům v České republice a v jednotlivých krajích; doplněno barevnými grafy a kartogramy.

 zdarma 100 Kč

e-8209-12 | Bytová výstavba v územích České republiky (2010)

Statistická data o bytové výstavbě v územích ČR za jednotlivé bytové objekty v třídění podle krajů, okresů a obcí, kubatur domů a velikosti ploch stavebních pozemků. Uvedeny jsou také údaje o obytné a užitkové ploše bytů, počtu pokojů, o době výstavby a hodnotě bytů.

 zdarma

e-8212-12 | Výstavba nebytových budov v České republice

Statistická data o nově dokončených nebytových budovách v letech 2006 až 2010. Uvedeny jsou také regionální odlišnosti jednotlivých charakteristik výstavby.

 zdarma

e-9404-12 | Ekonomické výsledky pojišťoven a penzijních fondů

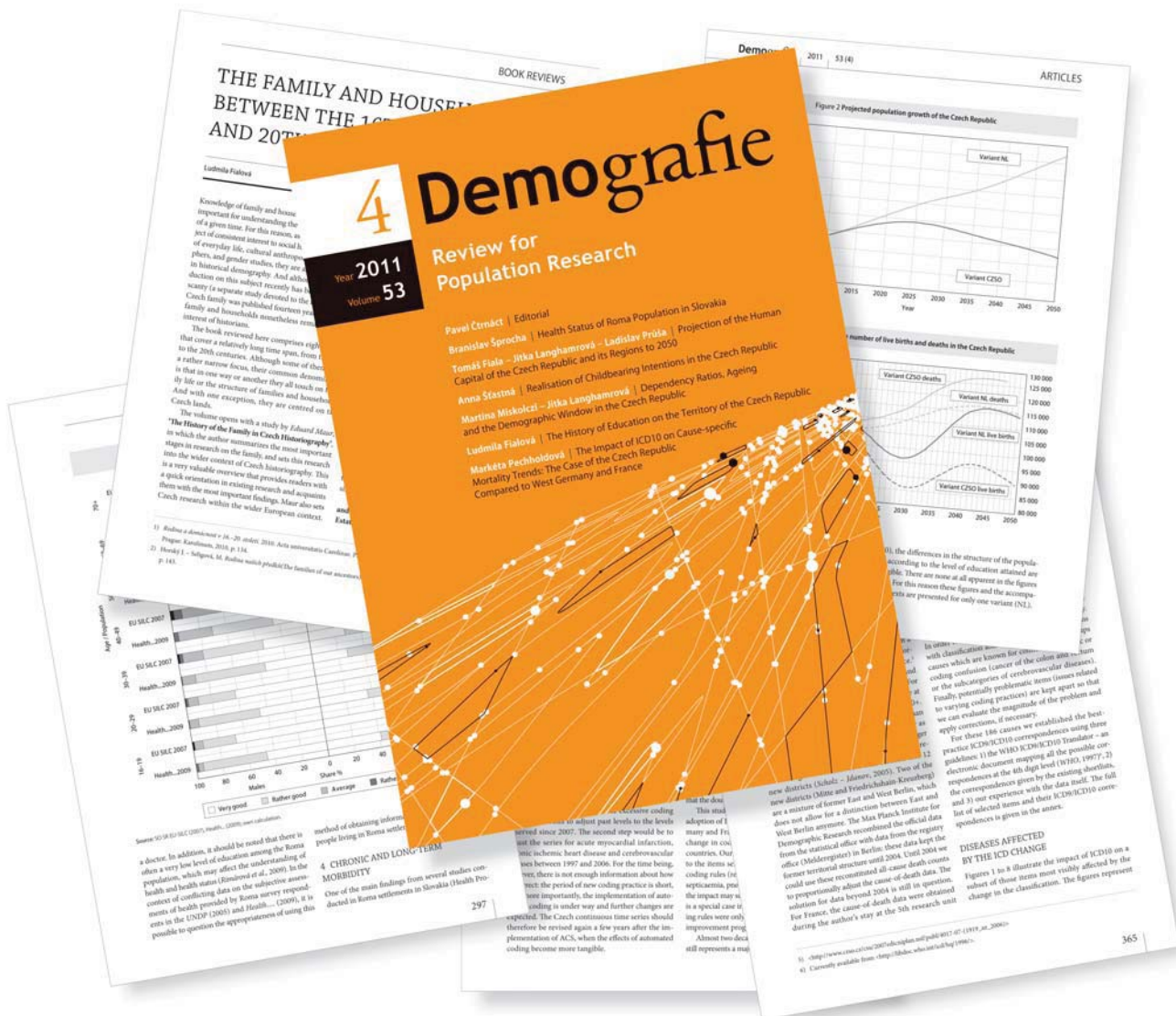
Údaje o zaměstnanosti a mzdách, vybrané ukazatele finančního hospodaření (z technického a netechnického účtu), vybrané finanční ukazatele, vybrané položky aktiv a pasiv, dále informace o předepsaném hrubém pojistném a vyplaceném pojistném plnění, podle skupin plátců a druhů pojištění, rezervy pojišťoven a některé doplňkové ukazatele pojišťoven a penzijních fondů.

 zdarma

publikace v elektronické podobě datová sada

Publikace je možné objednat (e-mail: objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 400, 274 052 732) nebo přímo zakoupit v prodejně publikací v ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10). Všechny publikace ČSÚ najdete na www.czso.cz.

Demografie | revue pro výzkum populačního vývoje

Jediný odborný recenzovaný demografický časopis v České republice. Vychází od roku 1959 a vydává jej Český statistický úřad. Zveřejňuje aktuální články, analýzy a přehledy o populačním vývoji v ČR i v zahraničí, poskytuje data o sňatečnosti, rozvodovosti, porodnosti, úmrtnosti, potratovosti, o migraci a analýzy populačních cenů. Ve zpravodajské části přináší informace o české a zahraniční literatuře v podobě recenzí a anotací a o hlavních demografických akcích. Vychází 4x ročně, od roku 2011 ve třech číslech česky a v jednom čísle anglicky. Cena jednoho výtisku je 58 Kč, roční předplatné včetně poštovného je 310 Kč. Časopis bude nově zveřejněn na internetu v elektronické podobě až v době vydání jeho tištěné verze.

z obsahu č. 4/2011:

Články: Pavel Čtrnáct: Editorial | Branislav Šprocha: Health Status of Roma Population in Slovakia | Tomáš Fiala – Jitka Langhamrová – Ladislav Průša: Projection of the Human Capital of the Czech Republic and its Regions to 2050 | Anna Šťastná: Realisation of Childbearing Intentions in the Czech Republic | Martina Miskolczi – Jitka Langhamrová: Dependency Ratios, Ageing and the Demographic Window in the Czech Republic | Ludmila Fialová: The History of Education on the Territory of the Czech Republic | Markéta Pechholdová: The Impact of ICD10 on Cause-specific Mortality Trends: The Case of the Czech Republic Compared to West Germany and France

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/demografie>

ADRESA REDAKCE:

Český statistický úřad | Redakce Demografie | Na padesátém 81 | 100 82 Praha 10 | Czech Republic
E-mail: redakce@czso.cz | www.czso.cz/demografie_revue

Chcete znát výsledky ze
Sčítání lidu, domů a bytů 2011?

Sledujte www.scitani.cz

SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 2011

Český statistický úřad
Na padesátém 81
100 82, Praha 10
www.czso.cz
ev. č. MK ČR E 19925

WWW.CZSO.CZ